RENAȘTEREA

FONDATOR: EPISCOP NICOLAE IVAN 1919

Anul XXXI-
Serie nouă
Aprilie
2020

4
(360)

Prețul: 3 lei

EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ A VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Învierea sau *Pogorârea la iad*, icoană contemporană pe lemn, autor: Elena Murariu, 2005.

DIN SUMAR:

– *Cuvânt de îmbărbătare pentru preoți și credincioși* – † **ÎPS PĂRINTE MITROPOLIT ANDREI**..(p. 2)

– *Despre părinți și copii în parabola Fiului risipitor* – † **PS PĂRINTE BENEDICT BISTRIȚEANUL**...(p. 3)

– *Comunicate* .....(pp. 2-3)

– *Minunea de la Marea Tiberiadei între simbolism și mesaj pascal* – **PR. PROF. UNIV. STELIAN TOFANĂ** (p. 3)

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Să transmitem generațiilor viitoare preocupările pascale!

„Când vă vor zice copiii voștri: Ce înseamnă rânduiala aceasta? Să le spuneți: Aceasta este jertfa ce o aducem de Paști Domnului”
(Ieșirea 12, 26-27).

Anul acesta a fost dedicat de către Sfântul Sinod pastorației părinților și copiilor. Nu se poate să nu mergem cu gândul în vremurile de demult, când Dumnezeu i-a scăpat pe evrei din robia egipteană și ca aducere aminte a stabilit sărbătoarea Paștilor Legii celei vechi.

În seara Paștilor se jertfea mielul pe care-l consuma familia, aducându-și aminte că atunci când au fost eliberați din robie, cu sângele mielului au fost stropite pragul de sus al ușii și ușorii, iar îngerul morții n-a intrat în casele evreilor și întâi născuții lor au fost salvați.

Obiceiul acesta l-au transmis părinții copiilor din neam în neam. Sărbătoarea Paștilor a rămas pentru ei cea mai mare sărbătoare. De fapt și numele sărbătorii Paști, așa se traduce în română: *trecere*. Îngerul morții a trecut pe lângă ușile evreilor.

Sărbătoarea aceasta îi aduna pe toți ai casei și este transmisă din generație în generație. Sărbătorile sfinte sunt mijloace de educare și catehizare a celor tineri.

Și pentru noi creștinii, Sărbătoarea Paștilor, care are o nouă semnificație, este cea mai mare sărbătoare. Ea ne aduce aminte nouă *„că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi”*[1]. Sfântul Pavel ne spune că Domnul Hristos *„a intrat o dată pentru totdeauna în Sfânta Sfintelor, nu cu sânge de țapi și de viței, ci cu însuși Sângele său, și a dobândit o veșnică răscumpărare”* (Evrei 9, 12).

Hristos, Paștile noastre, S-a jertfit pentru noi și pentru a noastră mântuire, cum spunem și în Crez: *„S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pătimit și S-a îngropat; și a înviat a treia zi, după Scripturi”*[2].

Învierea Domnului Hristos are pentru noi o importanță covârșitoare. Ne spune tot Sfântul Apostol Pavel că: *„Hristos a înviat din morți, fiind începătură învierii celor adormiți. Că de vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un om și învierea morților. Căci precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia”* (I Corinteni 15, 20-22).

Omul secularizat și înstrăinat de cele sfinte își poate pune multe întrebări referitoare la învierea morților, ca și cum Atotputernicul care l-a creat n-ar putea avea putere să-l ridice din morți. Pentru logica omenească însă, Sfântul Pavel scrie: *„Va zice cineva: cum înviază morții? Și cu ce trup au să vină? Nebun ce ești! Tu ce semeni nu dă viță de nu va muri. Și ce semeni nu este trupul ce va să fie, ci grăunte gol, poate de grâu, sau de altceva din celelalte; Iar Dumnezeu îi dă un trup, precum a voit, și fiecărei semințe un trup al său”* (I Corinteni 15, 35 - 38).

Așa că Învierea Domnului Hristos, care este *„începătură a învierii celor adormiți”* (I Corinteni 15, 20) are importanță absolută pentru noi. Iar Sărbătoarea Paștilor este *„Sărbătoarea Sărbătorilor și Praznicul Praznicelor”*[3]. Este cea mai mare sărbătoare creștină pe care de la începuturile creștinismului credincioșii o țin cu multă evlavie și o transmit copiilor.

Locul în care se ține Sărbătoarea Paștilor, după Biserică, este familia creștină. Vremurile de nestatornicie în care ne aflăm însă, pot pune în dificultate multe familii. Fie că e vorba de secularizare, de globalizare, de lipsa valorilor morale, de sărăcia care-i determină pe mulți români să plece la muncă în străinătate, toate acestea fragilizează familia.

Faptul că familia este atât de vulnerabilă se datorează și lipsei de iubire jertfelnică. Abordând subiectul la modul ideal, Sfântul Ioan Gură de Aur numește familia *„ecclesia domestica”*, și o vede întemeiată pe iubire și pe jertfă.

La rândul său Ioan Alexandru zice că *„Familia este întemeiată pe cea mai trainică dimensiune a Universului care nu piere niciodată și aceasta este dragostea. Iar dragostea adevărată începe cu jertfa de sine, pentru că numai unde stăpânește spiritul jertfei de sine este locul larg de viețuire pentru celălalt”*[4]. O asemenea familie transmite preocupările pascale copiilor și nepoților.

Așa numitul mod de viață supranumit „modern”, tot mai des întâlnit, ar trebui corectat. *„A spune că, în cadrul culturii occidentale, familia se află într-o stare de dezorientare totală, reprezintă o banalitate. Au spus-o mulți deja. Mulți continuă s-o spună și astăzi, iar familia se strică pe zi ce trece. În pofida mulțimilor de cărți, a seminariilor, a pleiadelor de experți, soți și soții continuă să se înstrăineze unul de celălalt, părinții se îndepărtează de copii și copiii de părinți. Din nefericire, mulți nu își dau seama că nu familia modernă este o problemă, ci modul de viață «modern»”*[5].

Iar modul de viață „modern” Îl izgonește pe Dumnezeu din viața de zi cu zi. Oamenii „moderni” nu mai merg la biserică, nu mai sunt preocupați de sărbătorile pascale, nu mai admiră valorile tradiționale ale neamului.

[1] *Slujba Învierii*, E.I.B.M.B.O.R, București, 2010, p. 26.
[2] *Carte de rugăciuni*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2009, p. 8.
[3] *Slujba Învierii*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2010, p. 28.
[4] Ioan Alexandru, *Iubirea de Patrie*, Editura Eminescu, București, 1985, p. 93.
[5] John Coblentz, *Viața familiei creștine*, p. 7.

Să nu uităm că anul acesta este dedicat totuși, de către Sfântul Sinod pastorației părinților și copiilor. Părinții trebuie să aibă preocupări spirituale serioase, inclusiv legate de sărbătorirea Paștilor și să le transmită și copiilor. Pe bună dreptate ne zice Înțeleptul Solomon: *„Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie s-o aibă; și chiar când va îmbătrâni, nu se va abate de la ea"* (Pilde 22, 6).

Învățătorul absolut este Domnul Hristos. Pe contemporanii Săi, și pe noi pe toți, ne învață *„ca Unul ce are putere, iar nu cum îi învățau cărturarii lor"* (Matei 7, 29). Citim în Sfânta Scriptură că *„părinții Lui în fiecare an de sărbătoarea Paștilor se duceau la Ierusalim. Iar când a fost El de doisprezece ani, s-au suit la Ierusalim, după obiceiul sărbătorii"* (Luca 2, 41-42).

Luăm act de faptul că trei instituții îi formează pe copii și pe tineri: familia, Biserica și școala. Ele, dacă își fac datoria, le transmit cele mai bune deprinderi. Uneori însă, se îngrijesc de starea lor materială și le neglijează sufletul. Spune Sfântul Ioan Gură de Aur că *„mulți părinți ca să dăruiască fiului lor un cal frumos* (am zice azi, o mașină - n.n.), *o casă luxoasă, o moșie bogată, fac orice și pun toate în lucrare. Dar ca sufletul să fie virtuos și să fie aplecat spre pietate, la aceasta nu dau nicio însemnătate... La ceea ce trebuie, așadar, să ținem noi, nu-i a face pe copiii noștri bogați în bani, în aur, în prisosințe de acest soi, ci trebuie așa să-i facem ca ei să fie mai presus de toate bogați în pietate, în înțelepciune și-n comori de virtute"*[6].

De viața lor sufletească și legătura cu Paștile, ar trebui să fim preocupați. Să-i știm că merg la biserică, că se spovedesc, că se împărtășesc, că au dragoste față de toate obiceiurile noastre sfinte. Cât ne bucurăm când îi vedem pe elevi și pe studenți că merg la slujbe. Iar pe cei mititei îi ducem de mână. Cu nostalgie ne aducem aminte de poezia lui George Coșbuc: *„Pe deal se suie-ncetișor/ Neveste tinere și fete,/ Bătrâni cu iarna vieții-n plete;/ Și-ncet, în urma tuturor,/ Vezi șovăind câte-o bătrână/ Cu micul ei nepot de mână"*[7].

Marele pedagog Jan Amos Comenius spune că *„a educa tineretul cu prevedere înseamnă a te îngriji dinainte ca sufletele lor să fie ferite de stricăciunea lumii și ca semințele onestității împlântate în ei să ajungă să încolțească fericit, prin neîncetate îndemnuri si exemple, apoi ca mințile lor să fie pătrunse de cunoașterea adevărată a lui Dumnezeu"*[8].

Lucrarea acesta de educare o fac părinții, o face Biserica și o face școala. De aceea este o binecuvântare prezența religiei în școli, chiar dacă sunt și unele voci potrivnice. În cele mai multe țări civilizate din Europa, ca Germania, Austria, Grecia și altele, se face religie în școli.

Filozoful, pedagogul și eseistul Vasile Băncilă ține să precizeze că *„unul din fundamentele educației, mai ales în școala primară, este învățământul religios. Sub acest raport, necesitatea formației religioase a învățătorului e mai mult decât elocventă. Copilului trebuie să i se dea religie. Aceasta e o datorie capitală față de sufletul lui și față de sufletul adultului care va fi ... Sunt liberi adulții să creadă ce vor: dar n-au dreptul să distrugă în copil posibilitățile de a trăi, acum și mai târziu, religia"*[9].

Copiii și tinerii binecrescuți au o viață spirituală frumoasă, sunt receptivi la Slujbele Deniilor, la Slujba Învierii, la Liturghia de Paști, iar la masa de prânz în ziua sărbătorii se bucură de ouăle roșii, de mielul pascal care-L preînchipuie pe Mielul lui Dumnezeu care și-a dat viața pentru noi și a înviat a treia zi. Atmosfera ce domnește în familiile normale este una de pace și de har. Se ciocnesc ouă și se mănâncă pască, toată lumea se bucură.

Din nefericire, în lumea noastră secularizată, multe familii au ajuns în criză. Și, cum spune Părintele Patriarh Daniel, *„totdeauna au existat crize în familie. Astăzi, însă, familia naturală, tradițională, se află în criză, în mutație spre un viitor confuz și incert, în toată Europa, astfel încât criza familiei este percepută ca simptom al civilizației occidentale, o criză a societății contemporane însăși"*[10].

În asemenea familii sunt grave derapaje educaționale pe care nu le poate îndrepta nici preotul și nici dascălul. Comenius folosește cuvinte tari referitoare la această realitate: *„Ce sunt tinerii bogați fără înțelepciune, decât niște porci îngrășați cu tărâțe? Și ce sunt cei săraci fără înțelegerea lucrurilor, decât niște măgăruși, condamnați să ducă poveri? Ce sunt cei frumoși care n-au învățat nimic, decât niște papagali împodobiți cu pene?"*[11].

Oricâte probleme ar fi în lumea aceasta, inclusiv cele provocate de **Coronavirus**, noi trebuie să fim optimiști, pentru că Paștile sunt *„izbăvirea de întristare"*[12]. Această stare de optimism și de bucurie pascală s-o transmitem și tinerilor noștri și dimpreună cu ei și cu dumneavoastră, cu toții să cântăm: *„Cinstiți creștini preaiubiți, / Poftiți ca să ne primiți, / La dumneavoastră venim, / Să vă propovăduim. / Cuvinte de înviere, / Să vă facem mângâiere, / Și cântări cu voie bună, / Zicem cu toți dimpreună: / Hristos a-nviat din morți, / Ca să ne scape pe toți, / Cu moarte moartea călcând, / Tuturor viață dând"*[13].

Cântându-i Domnului *„Cântare de biruință"*[14], vă dorim sărbători pascale cu pace și liniște și vă zicem din tot sufletul: ***Hristos a Înviat!***

[6] Al. Lascarov Moldoveanu, *Tălmăciri alese din Sf. Ioan Gură de Aur*, Tipografia Cugetarea, București, 1937, p.18.
[7] George Coșbuc, *Poezii*, vol. I, Cartea Românească, București, 1982, p.181.
[8] Jan Amos Comenius, *Didactica Magna*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970, p. 14.
[9] În *Fântâna Domnilor*, anul II, nr. 4, aprilie, 1930, p. 152.
[10] *Familia și viața la începutul unui nou mileniu creștin*, București, 2001, p. 33.
[11] Jan Amos Comenius, *op. cit.*, p. 34.
[12] *Slujba Învierii*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2010, p. 43.
[13] *Cântați Domnului tot pământul*, Cântări bisericești, Pricesne, Colinde folosite la Sfânta Liturghie și la Paraclisul Maicii Domnului, Culegere alcătuită de prof. Vasile Stanciu, Cluj-Napoca, 2017, Editura Renașterea, p. 201.
[14] *Slujba Învierii*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2010, p. 26.

Cuvânt de îmbărbătare către preoți și credincioși

Martie 23, 2020

Preacucernici Părinți Protopopi, Preacuvioși și Preacucernici Părinți, iubiți frați și surori întru Domnul,

În aceste zile de încercare avem mare nevoie unii de alții și cu toții laolaltă avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu. Cele trei virtuți teologice – credința, nădejdea și dragostea, să încercăm a le pune în practică.

Sfântul Pavel afirmă că noi *„ne lăudăm și în suferințe, bine știind că suferința aduce răbdare, și răbdarea încercare, și încercarea nădejde"* (Romani 5, 3).

Atunci când corabia era pe punctul de a se scufunda, el i-a încurajat pe ceilalți pasageri zicând: *„Vă îndemn să aveți voie bună, căci niciun suflet dintre voi nu va pieri… și luând pâine, a mulțumit lui Dumnezeu înaintea tuturor și frângând a început să mănânce. Și devenind toți voioși, au luat și ei și au mâncat"* (Fapte 27, 22-36).

Îndemnul nostru este să fiți curajoși și să nu vă lăsați copleșiți de întristare căci Sfântul Ioan Casian spune: *„precum molia roade haina și cariul lemnul, așa întristarea întunecă sufletul omului"*[1].

Trebuie să fim curajoși și să credem că necazurile au un capăt, așa ne spune Sfântul Iacov: *„Luați fraților, pildă de suferință și de îndelungă-răbdare pe proorocii care au grăit în numele Domnului. Iată, noi fericim pe cei ce au răbdat: ați auzit de răbdarea lui Iov și ați văzut sfârșitul hărăzit lui de Domnul; că mult-milostiv este Domnul și îndurător"* (Iacov 5,10-11).

Gândindu-ne la toate acestea, Permanența Arhiepiscopiei noastre vă transmite următoarele:

1. Toți preoții vor respecta întru totul recomandările conținute în documentul *Noi măsuri privind slujbele și activitățile sociale bisericeşti*, transmis de către Cancelaria Sfântului Sinod.

2. Se va respecta același program de lucru, între orele 9 și 15, la Centrul eparhial și la protopopiate.

3. Toate slujbele religioase vor fi săvârșite în biserici, cu ușile închise, de către preot și cântăreț și își vor urma cursul firesc din această perioadă a Postului Mare: Liturghia Darurilor înainte sfințite, în zilele de peste săptămână, seara Pavecernița, sâmbăta Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur și pomenirea morților, iar duminica Liturghia Sfântului Vasile cel Mare și Vecernia.

4. Având în vedere faptul că sunt interzise grupurile mai mari de trei persoane și pentru a evita eventualele îmbolnăviri, Bisericile vor rămâne închise pe tot parcursul zilei.

.5 Persoanele bolnave sau în vârstă pot fi spovedite și împărtășite la domiciliu, respectând normele indicate de către Cancelaria Sf. Sinod.

6. Recomandăm preoților să țină legătură cu credincioșii lor prin toate mijloacele de comunicare oferite de rețelele sociale, prin care le vor trimite mesaje de încurajare și vor putea răspunde solicitărilor lor.

7. Transmisiunile în direct ale slujbelor se vor face exclusiv de la Catedrala Patriarhală, prin intermediul T.V. și Radio Trinitas, și de la Catedrala Mitropolitană din Cluj prin Radio Renașterea și de pe pagina de Facebook a Radio Renașterea.

8. Reamintim părinților protopopi ca preoții, împreună cu membrii organismelor parohiale, să se implice în sprijinirea persoanelor aflate în autoizolare, de pe raza parohiilor lor, să le ofere hrană sau pachete cu alimente la domiciliu.

9. Centrul eparhial va întocmi adeverințele de serviciu pentru deplasare pentru membrii permanenței, pentru protopopi și pentru angajații direcți, iar protopopiatele pentru preoții parohi și stareți, iar preoții parohi pentru preoții slujitori, cântăreții bisericești și pentru îngrijitori.

10. Prevederile acestei note vor ține cont de recomandările autorităților și de evoluția la nivelul țării noastre a acestei epidemii și pot suferi modificări.

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului, Mitropolitul Clujului, Maramureşului și Sălajului

[1] Sfântul Ioan Casian, *Filocalia sau culegere din scrierile sfinților Părinți cari arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. I, trad. de Dumitru Stăniloae, Institutul de Arte Grafice „Dacia Traiană", Sibiu, 1947, p. 115.

Comunicat

03.04.2020

181.145 lei și un aparat de monitorizare, donația Arhiepiscopiei Clujului pentru Spitalul Clinic de Boli Infecțioase din Cluj-Napoca

În aceste zile de mare încercare avem nevoie unii de alții și cu toții laolaltă avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, dar și de fapte concrete care să îi ajute pe cei care se luptă sau sunt afectați de această pandemie de coronavirus, care nu a ocolit nici țara noastră.

Pentru a veni în sprijinul medicilor și a personalului medical din prima linie, care îi îngrijesc pe frații noștri bolnavi de coronavirus, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, Preasfințitul Părinte Episcop-vicar Benedict Bistrițeanul, angajații Centrului eparhial, protopopii, preoții din protopopiatele Cluj II și Cluj I, precum și Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie" din Cluj-Napoca au donat suma de **181.145 lei** *Spitalului Clinic de Boli Infecțioase* din Cluj-Napoca.

Sumele colectate din donațiile făcute personal se prezintă astfel: Centrul Eparhial: **50.000 lei;** Protopopiatul Cluj II: **45.565 lei;** Protopopiatul Cluj I: **35.580 lei;** Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie" din Cluj-Napoca: **50.000 lei.**

La această donație în bani, menită să asigure sprijin în achiziționarea de materiale sanitare de primă necesitate, se adaugă și donarea de către Arhiepiscopie a unui monitor pentru funcțiile vitale *Biocare iM 12E*, cu accesorii, în valoare aproximativă de **7.000 de lei.**

De la începutul acestei epidemii în țara noastră, Arhiepiscopia Clujului, prin cele 4 cantine sociale, la care se adaugă și Cantina Facultății de Teologie Ortodoxă, precum și prin *Societatea Femeilor Ortodoxe* din Cluj-Napoca, oferă **zilnic hrană și asistență la domiciliu pentru 450 de familii sau persoane singure**, iar până în prezent ajutoarele au fost în valoare de **45.000 lei.**

Biroul de presă al Arhiepiscopiei Clujului
Pr. Bogdan Ivanov

Comunicat

31.03.2020

Ajutor social-filantropic oferit de Patriarhia Română celor afectați de pandemie

Într-o perioadă marcată din ce în ce mai mult de criza medicală cu consecințe sociale provocată de pandemia cu noul coronavirus (COVID - 19), Patriarhia Română i-a îndemnat pe ierarhi și pe preoți să intensifice unirea rugăciunii cu fapta bună, manifestată prin acțiuni sociale concrete ale Bisericii.

Acestea sunt rodul firesc al iubirii și solidarității față de cei ce suferă deja consecințele dureroase ale acestei situații de criză: oamenii vârstnici și săraci, dar și cei aflați temporar în izolare sau în carantină. Intensificarea implicării sociale a Bisericii reflectă în aceste zile și prețuirea deosebită față de toți cei care, în frunte cu medicii, lucrează în spitale și în alte așezăminte medicale.

Răspunzând chemării Patriarhiei Române, centrele eparhiale, protoieriile, parohiile și mănăstirile s-au implicat social-filantropic și au raportat până în prezent un ajutor financiar și material în cuantum de ***4.105.002 lei****.*

La acest sprijin social-filantropic în derulare se adaugă donația Preafericitului Părinte Patriarh Daniel în valoare de 10.000 lei din salariul personal, depusă în contul platformei **„Ajută cu bucurie" (ajutacubucurie.ro)** în scopul achiziționării de materiale de protecție pentru voluntarii activi în acest proiect sprijinit de Patriarhia Română și de Federația "Filantropia".

Patriarhia Română apreciază orice donație, mică sau mare, pentru a ajuta pe toți cei greu încercați de efectele acestei epidemii să depășească mai ușor momentele grele prin care trec.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Despre părinți și copii în parabola Fiului risipitor. Aspecte introductive

† PS BENEDICT Bistrițeanul

Episcop vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

Cuvântul lui Hristos este singura grăire nemincinoasă, pentru că este însoțită de realitate, este pătrunsă de viață. El Însuși a zis: *„Cuvintele pe care vi le-am spus sunt duh și sunt viață”* (Ioan 6, 63). Și Hristos este singurul învățător nemincinos, pentru că ceea ce spune reflectă sau devine realitate. În cazul Său, cuvântul își află deodată fapta care îl însoțește, nu există distanță și nici timp între agrăire și lucrare. De aceea, Sfânta Scriptură și, în mod special Evanghelia, este socotită „Cartea cărților” și, aș zice, singura istorie adevărată care-l reflectă întru totul pe om și viața, în general, și Îl descoperă pe Dumnezeu în lume, atât cât omul poate primi. Într-o exprimare plastică și deopotrivă duhovnicească, Scriptura este spovedania lui Dumnezeu către om, pentru ca acesta din urmă să-L poată (re)cunoaște pe Părintele Său.

Mai mult decât atât, Scriptura este semnul dragostei prin pecetea jertfei C(c)uvântului – C(c)uvântul s-a frânt și s-a împărțit tuturor spre hrană vie. Din episodul comeseniei Apostolilor Luca și Cleopa la Emaus cu Domnul, înțelegem lămurit că valoarea deplină a cuvântului se descoperă tocmai în actul euharistic al frângerii și cuminecării, în participarea la jertfa lui Hristos. Aici cuvântul devine „bun de mâncat”, hrană pentru viața de aici, dar, mai ales, pentru cea viitoare: *„Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu orice cuvânt al lui Dumnezeu”* (Luca 4, 4). Scriptura este hrană tare pentru noi, aici, pentru cât ține viața, dar și pentru Împărăție.

Fiind „spovedania” lui Dumnezeu, înseamnă că are un caracter sintetizator, ne spune doar ceea ce ne este necesar. Și, în consecință, lectura ei presupune o asumare personală, de vreme ce însăși spovedania cere acest lucru. Altfel spus, Scriptura este o unică poveste de dragoste dintre Dumnezeu și fiecare om în parte. Este povestea mea. Astfel, este importantă în general, dar și în special, prin caracterul personal pe care îl are.

Cuvântul scripturistic se citește în biserică, dar se citește și acasă. Mi-a rămas în minte icoana frumoasă de oarecând, avându-i în centru pe tata sau pe mama, care citeau cu voce tare cuvântul lui Dumnezeu pentru întreaga familie. Într-o atmosferă de evlavie, însoțită de atenție și de căldura căminului, toți cei ai casei Îl primeau pe Dumnezeu înlăuntrul lor printr-un act de cuminecare într-o atmosferă familială. Se contura o „mică biserică domestică” sau „Biserica în mic”. Dumnezeu le vorbea și devenea unul dintre ei, în familie, și apoi în lume. Rolul Său era unul de neînlocuit – era „Părintele”, prin excelență. Era tata, era mama, însă deasupra lor era „Tatăl cel ceresc”, model de părinție desăvârșită, care însoțea peste tot și ocrotea mereu. Și în felul acesta, primul contact cu El se întâmpla în variantă familială. Omul este greșelnic, însă El este bun și pe toate le face bune.

După acest contact „metodologic” cu „Dumnezeu – Tăticul”, cea de-a doua întâlnire familială cu El s-a întâmplat odată cu lectura parabolei „Fiului risipitor”. Pentru a creiona în mintea noastră, a copiilor, cum se comportă un tătic bun în cazul unor acțiuni nepotrivite ale copiilor, se făcea mereu apel la această povestire, cu valoare de paradigmă. Atunci înțelegerea era destul de simplistă, grosieră chiar, în cheie ușor moralistă, dar nu lipsită totuși de scop pedagogic. Ceea ce timid se înțelegea atunci, s-a conturat mai târziu – povestirea „fiului risipitor” reprezintă sinteza evangheliei. Nu puțini au fost cei care au afirmat că, dacă întreaga Scriptură ar dispărea și ar rămâne doar această parabolă, ne-ar fi suficient să cunoaștem cine este Dumnezeul nostru. Chipul paternității descris aici este cea mai completă formă prin care Dumnezeu Își descoperă omului identitatea Sa: *„Dumnezeu dragoste este”* (1 Ioan 4, 8). Este cel mai cuprinzător chip al dragostei, atât cât omul o poate primi și experia. Când zici „părinte”, zici dragoste desăvârșită. Tocmai de aceea, taina mântuirii este descrisă în această povestire sub forma unei relații de paternitate și filiație, ca imagine „în oglindă, în ghicitură” (1 Corinteni 13, 12) a realității eshatologice.

Dacă această imagine este fereastră către realitatea viitoare, înseamnă că elementele sale, în plan uman, sunt suficient de puternice în a exprima o realitate imediată, necesară, care stă la baza unei vieți sociale sănătoase. Este vorba de familie, părintele și copiii săi, relațiile care se stabilesc între ei și transformările ce survin în și din aceste relații.

Anul acesta a fost dedicat de către Biserica noastră pastorației părinților și copiilor, cu referire directă la situațiile și provocările pe care le aduce societatea contemporană. De modul de înțelegere a acestei instituții fundamentale și de relațiile care se stabilesc înăuntrul ei depind atât prezentul, cât și viitorul societății noastre. Paternitatea și filiația nu sunt constructe sociale, așa cum se argumentează în dialectica lumii postmoderne, ci reflectă modul de existență al lui Dumnezeu Însuși, prelungit în viața socială. Prin venirea lui Hristos în lume, omul redobândește calitatea de fiu al lui Dumnezeu și frate al lui Hristos, și-L poate numi de acum pe Dumnezeu „Tată”.

Tatăl este cel care dă naștere. Tot el este cel care crește și protejează și, la vreme, renaște sau chiar înviază. Calitatea care îl însoțește permanent și îi oferă o astfel de putere este tocmai dragostea pe care o dăruiește total, neschimbător și necondiționat. Dragostea vine deodată cu viața lui, de aceea nu crește și nu se diminuează, exprimându-l în tot ceea ce el este. Începe să iubească chiar înainte de a da viață, la fel se întâmplă atunci când naște, însă, această părtășie este și mai vizibilă atunci când renaște și înviază.

Pentru a argumenta cele afirmate, pe parcursul acestui an, ne vom folosi de această povestire cu valoare de sinteză evanghelică – parabola „fiului risipitor”, sau, mai degrabă, a „tatălui mărinimos”. Acest tată bun își dorește învierea ambilor copii, a celui mic, care murise prin starea de dezordine morală, prin singurătatea și izolarea socială pe care le trăia, dar și a celui mare, care se asfixiase prin neînțelegere și frică de a se bucura de viață, de a se bucura de lume. Proclamarea biruinței învierii în cazul fiului cel mic este limpede: *„mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat”* (Luca 15, 24). Dar și chemarea la viața adevărată a fiului cel mare este la fel de evidentă: *„Tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sunt”* (Luca 15, 31), „bucură-te de ele, ca un om viu ce ești sau ai putea fi”. Secretul învierii este participarea la dragostea Părintelui.

În aceasta rezidă chemarea parabolei, miezul evangheliei și vocația omului, în general. ***Trăiești și te bucuri atât cât iubești***. Se revelează, pe de-o parte, modul de raportare a lui Dumnezeu față de om – *„până la sfârșit i-a iubit”* (Ioan 13,1), iar pe de altă parte se proclamă șansa omului de-a fi primit de Dumnezeu în orice condiții, atâta timp cât se bucură de calitatea de fiu, și-și mai dorește să petreacă în proximitatea și protecția Tatălui. Punctul de început, de referință și de stabilitate a parabolei este imaginea tatălui, dar și finalul deschis se descrie în aceiași termeni – „copiii” sunt chemați să participe la dragostea părintească a lui Dumnezeu și, la vreme, să devină ei înșiși părinți, iubind asemenea Lui.

În contextul acestui an omagial, îmi doresc ca, lună de lună, să ne oprim, pornind de la această parabolă, la una sau alta din calitățile tatălui în relația cu fiii săi, încercând, prin aceasta, să ilustrez șansa noastră de a fi copiii unui astfel de Dumnezeu și împreună să deschidem drumul către o poveste personală de întoarcere acasă. Acest drum invers rămâne posibil fie și după deznădăjduite rătăciri sau chiar după o ședere fără bucurie în casă. Aceasta este vestea cea bună, anticamera mormântului de unde vine învierea cu bucuria ei – *„că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi”* (Canonul Învierii).

Hristos a înviat, bucuria mea! Hristos a înviat, bucuria noastră!

Comunicat

Măsuri privind slujbele și activitățile sociale bisericești

22.03.2020

Pe baza Ordonanței militare nr. 1 din 17 martie 2020 şi a Ordonanței militare 2 din 21 martie 2020, care au stabilit măsuri succesive privind limitarea libertății de mişcare şi întrunire a cetățenilor, ceea ce afectează și viața religioasă publică a credincioşilor, în urma consultării din data de 22 martie 2020 cu Ministerul Afacerilor Interne, vă transmitem următoarele:

1. La toate parohiile, Sfânta Liturghie şi celelalte slujbe liturgice se vor oficia în lăcaşul de cult de către slujitorii bisericii respective (preoți, diaconi, cântăreți, paraclisier), fără participarea publicului (credincioşilor mireni). Slujbele pot fi transmise online şi în media locală sau națională.

2. În mănăstiri, slujbele vor fi oficiate în biserică de către slujitorii bisericeşti, în prezența membrilor comunității monahale, fără participarea publicului. Slujbele pot fi transmise online şi în media locală sau națională.

3. Toți credincioşii ortodocşi români din România şi din diaspora pot urmări Sfânta Liturghie şi celelalte slujbe liturgice oficiate în Catedrala Patriarhală la posturile *Trinitas TV* şi *Radio Trinitas* ale Patriarhiei Române sau prin posturile care preiau transmisia.

4. Deşi Sfânta Liturghie şi celelalte slujbe liturgice sunt săvârşite în biserică, fără participarea publicului (credincioşilor mireni), bisericile vor putea fi deschise totuşi pentru situații speciale (cum sunt cele de la punctul 8).

5. Întrucât credincioşii mireni nu pot participa fizic la slujbele din biserică, aceştia sunt îndemnați să îşi organizeze în propriile locuințe un spațiu de rugăciune cu icoane, Sfânta Scriptură (Biblia), candelă sau lumânare, cărți de rugăciuni şi de zidire duhovnicească, urmând programul duhovnicesc stabilit împreună cu duhovnicul lor.

6. Toți credincioşii din parohie vor fi pomeniți la Sfintele Liturghii, îndeosebi acum când aceştia nu pot participa fizic la Sfânta Liturghie, ci doar spiritual, de la distanță.

7. În această perioadă, credincioşii vor menține prin telefon legătura cu preoții de la parohie şi în special cu duhovnicul. La solicitarea credincioşilor, preotul se poate deplasa la domiciliul credincioşilor pentru convorbiri duhovniceşti, spovedanie şi împărtăşanie, cu respectarea normelor de protecție, inclusiv mască şi mănuşi sanitare.

8. Taina Botezului şi Taina Cununiei se pot oficia în lăcaşul de cult şi vor participa maximum 8 persoane.

9. Slujba înmormântării poate fi oficiată la biserică, în capela mortuară sau la cimitir; la această slujbă pot participa maximum 8 persoane.

10. Spovedania şi împărtăşirea credincioşilor bolnavi aflați în spital se va face respectând regulile spitalului.

11. Spovedania şi împărtăşirea credincioşilor bolnavi aflați la domiciliu se vor face de către preot, după următoarea procedură: preotul îşi va întocmi Declarația personală de deplasare după modelul aprobat de autoritățile de stat, bifând ca motiv *deplasare pentru* ***asigurarea asistenței pentru persoane în vârstă, vulnerabile*** *sau pentru însoțirea copiilor.* La intrarea în locuința credincioşilor, preotul va utiliza încălțăminte de unică folosință şi mască sanitară, se va spăla pe mâini cu apă şi săpun şi cu dezinfectant, va folosi doar o carte de cult şi epitrahil, trusa liturgică pentru împărtăşirea celor bolnavi, obiecte care vor fi atât anterior, cât și ulterior dezinfectate.

12. Săvârşirea slujbei Sfântului Maslu de obşte (comun) se suspendă, iar preoții vor îndemna pe credincioşi să citească în schimb, miercurea şi vinerea, acatistul unui sfânt vindecător: Sfântul Ierarh Spiridon, Sfântul Ierarh Nectarie de la Eghina, Sfântul Mare Mucenic Pantelimon, Sfânta Cuvioasă Parascheva, Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica ş.a..

13. Se vor efectua dezinfectarea repetată a căilor de acces, a mobilierului bisericesc şi a suprafețelor, aerisirea frecventă a lăcaşurilor de cult, asigurarea unei zone de igienizare a mâinilor pentru toți care vin la biserică.

14. Centrele sociale bisericeşti şi centrele medicale bisericeşti îşi vor continua activitatea conform reglementărilor în vigoare privind specificul activității (cămin de bătrâni, cantină socială, cabinet medical, magazine de obiecte şi cărți bisericeşti etc.).

15. Activitatea socială a parohiilor şi mănăstirilor se va adapta la noile nevoi sociale şi medicale, respectiv sprijinirea persoanelor care nu se pot deplasa în vederea aprovizionării cu alimente sau medicamente, dar cu respectarea tuturor măsurilor de igienă şi protecție stabilite de autorități.

16. Dacă un angajat al Bisericii manifestă simptome sau dacă a intrat în contact cu o persoană diagnosticată cu noul coronavirus, acesta va comunica în scris sau telefonic superiorului său ierarhic situația în care se află. În caz că a existat un astfel de contact, angajatul va anunța imediat autoritățile sanitare şi va respecta procedurile stabilite de acestea (autoizolare, carantină etc.).

17. Autoritățile bisericeşti superioare vor emite adeverințe preoților de la parohii şi funcționarilor din administrația bisericească, pentru deplasarea la locul de muncă, iar preoții parohi şi starețiide mănăstiri vor elibera adeverințe pentru slujitorii bisericeşti din subordinea lor (preoți coslujitori, diaconi, cântăreți, paraclisieri).

18. Îi îndemnăm pe toți credincioşii să nu iasă din casă decât pentru situații de maximă necesitate.

19. În starea de urgență, atât clericii, cât şi credincioşii mireni au obligația de a respecta dispozițiile autorităților de stat, în caz contrar aceştia vor suporta sancțiunile prevăzute de lege.

20. Măsurile excepționale luate de autorități au ca scop să protejeze propria noastră sănătate şi sănătatea celor din jurul nostru. Viața şi sănătatea sunt daruri de la Dumnezeu, dar noi avem datoria de a le apăra și cultiva cu responsabilitate permanentă.

Cancelaria Sfântului Sinod

Minunea de la Marea Tiberiadei între simbolism și mesaj pascal (Ioan 21, 1-14)

Pr. prof. univ. Stelian Tofană

1. Preliminarii contextuale

A treia arătare a Domnului înviat, Ucenicilor Săi, are loc la Marea Tiberiadei. Ea este marcată de săvârşirea unei minuni, în esența ei nefiind străină Ucenicilor Săi. Este vorba despre o pescuire bogată în pește, minune pe care Ucenicii o mai trăiseră, cel puțin o dată, fapt relatat de către Sfântul Luca în primul volum al operei sale, Evanghelia a treia (Lc. 5, 1-11). De data aceasta, în relatarea Evanghelistului Ioan, minunea are alte conotații teologice decât cea descrisă de Evanghelistul Luca.

Plasată în spațiul vieții cotidiene a Ucenicilor lui Iisus, istorisirea este legată, printr-un verset, de capitolul anterior: *„După acestea, Iisus s-a arătat din nou ucenicilor la Marea Tiberiadei..."* (Ioan 21, 1). Astfel, autorul face legătura între noua apariție a lui Iisus în Galileea, şi cele care se produseseră deja, în spațiul ierusalimitean: Mariei Magdalena, la mormânt, în dimineața Învierii, seara, în aceeași zi, celor Zece (fără Toma și Iuda), și, după opt zile, lui Toma (cf. Ioan 20, 14-29).

O primă întrebare care se pune, în acest context, este cea legată de motivul prezenței Ucenicilor la Marea Tiberiadei: *Revenirea lor în Galileea să fi însemnat, oare, întoarcerea la vechea lor condiție de pescari*? Dacă da, de ce?

Răspunsul specialiştilor la această întrebare este unul cât se poate de variat. Un răspuns afirmativ este greu de dat, cel puțin din perspectiva evenimentului pe care l-au trăit Apostolii în seara Învierii, la Ierusalim, când Domnul Înviat li se arată, intrând cu trupul prin uşile încuiate. Cu această ocazie îi investeşte și cu puterea harului Preoției: *„Atunci Iisus le-a zis iarăşi: «Pace vouă! Aşa cum Tatăl M-a trimis pe Mine, tot astfel şi Eu vă trimit pe voi». Şi zicând acestea, a suflat asupra lor şi le-a zis: «Luați Duh Sfânt!, cărora le veți ierta păcatele, li se vor ierta; cărora le veți ține, ținute vor fi»"* (Ioan 20, 21-23). Aşadar, noul cadru al viitoarei lor misiuni postpascale este conturat, iar Învierea, ca act istoric, putea să le fie de acum și realitate palpabilă, Iisus arătându-le, spre încredințare, „mâinile şi coasta Sa" (Ioan 20, 20).

Cu toate acestea, „scandalul Crucii" (cf. Marcu 14, 27; Matei 26, 31) nu trebuie trecut uşor cu vederea. Prezența Ucenicilor în Galileea, în vechiul lor mediu pescăresc, ar putea să însemne, destul de bine, şi faptul că el nu fusese încă pe deplin depăşit, speranța lor mesianică, prăbuşită la poalele Crucii, încă nu era restaurată, iar confuzia în crezul lor mesianic, vizavi de Persoana lui Iisus, persista, probabil, încă, cu tărie.

Pe de altă parte, nici Învierea nu era un eveniment uşor de acceptat, de crezut şi de înțeles, cu toate dovezile ei evidente. Dar, totuşi, experiența vie cu Domnul Înviat, pe fondul unui istovitor insucces, *în noaptea aceea neprinzând nimic* (Ioan 21, 3), arată, însă, evident faptul că actul credinței se poate aprinde oricând, şi oriunde, indiferent de circumstanțe sau momente.

2. Minune și simbolism sacramental-pascal

Un mic grup de Ucenici, șapte la număr - *Simon Petru, Toma, cel numit Geamănul, Natanael, cel din Cana Galileii, fii lui Zevedeu şi alți doi din Ucenicii Lui* (nenumiți) (cf. Ioan 21, 2) - se găsea reunit, așadar, pe țărmul Mării Tiberiadei sau al Galileii, parcă în așteptarea unei viitoare misiuni comune. Se pregătesc de pescuit, avându-l în frunte pe Petru: *„Simon Petru le-a zis: Mă duc să pescuiesc. Şi i-au zis ei: Mergem şi noi cu tine. Şi au ieşit şi s-au suit în corabie, dar, în noaptea aceea, n-au prins nimic* (Ioan 21, 3). Acesta este cadrul în care Iisus urma să li se arate, descoperindu-le, puțin câte puțin, din misterul Persoanei Sale dumnezeiești, dar şi din cel al vocației apostoleşti şi al misiunii lor viitoare.

Episodul arătării lui Iisus, și a minunii care a urmat, se derulează în două etape: cea a unui *pescuit cu abundență de pește* şi cea a *oferirii hranei*. Ambele evenimente se desfăşoară la inițiativa lui Iisus. Constatând lipsa desăvârşită a hranei la Ucenici, precum şi frământarea lor, datorată insuccesului de o noapte, fără să prindă nimic, Iisus le porunceşte să arunce mreaja de partea dreaptă a corabiei: *„Atunci le-a zis Iisus: «Fiilor, nu cumva aveți ceva de mâncare?». Ei I-au răspuns: «Nu». Iar El le-a zis: «Aruncați mreaja în partea dreaptă a corăbiei și veți afla»" (Ioan 21,5-6)*. Apostolii ascultă porunca Lui şi prind o mulțime mare de peşti, încât *nu mai puteau să tragă mreaja de mulțimea peştilor* (Ioan 21, 6).

Ceea ce surprinde în acest context este faptul că Ucenicii dau curs unei invitații venită din partea unui „străin". Iisus încă nu fusese re-cunoscut de ei. Cum se explică acest fapt? Credem că ceea ce a determinat ascultarea Ucenicilor n-a fost nimic altceva decât forța dumnezeiască a cuvintelor lui Iisus, iar recunoaşterea imediată a Domnului Înviat, de către „Ucenicul iubit", are în fundal câteva elemente care au putut fi uşor reconstituite dintr-o altă pescuire minunată, consemnată de Luca şi la care el fusese martor ocular (cf. Luca 5, 1-11):

- *pescuirea fără succes a Ucenicilor* (Lc. 5, 5 – In. 21, 3);
- *îndemnul lui Iisus de a arunca mreaja* (Lc. 5, 4 – In. 21, 6);
- *relația instantanee dintre cuvânt şi realizarea lui – prinderea unui mare număr de peşti şi uimirea că, totuşi, mreaja nu s-a rupt* (Lc. 5, 6 – In. 21, 11).

Aşadar, recunoscându-L pe Iisus, „Ucenicul iubit" îi spune lui Petru: *„Domnul este!"* (Ioan 21, 7). Se pare că a fost suficient acest cuvânt ca să-i confirme lui Petru ceea ce poate şi el intuia, şi anume, că „Necunoscutul" nu putea fi altul decât Iisus. Și astfel, ca om al răspunsului imediat, aşa cum Petru era, se aruncă în apă şi vine în întâmpinarea lui Iisus. Evanghelistul consemnează: *„Deci Petru, auzind că este Domnul, şi-a pus haina, căci era dezbrăcat şi s-a aruncat în apă"* (Ioan 21, 7). Gestul său nu poate fi explicat decât prin dorința sa de a fi primul care să-L întâmpine pe Iisus, dar, poate, şi să verifice realitatea prezenței Sale.

Punctul culminant al episodului îl constituie versetul 9: *„Deci, când au ieşit la țărm, au văzut jeratec jos şi peşte pus deasupra, şi pâine"*. Așadar, înainte ca Ucenicii să aducă din peştele prins, Iisus are deja peşte şi pâine. O bună parte dintre exegeți, adepți ai unei interpretări sacramentale a Evangheliei a IV-a, văd în acest episod o aluzie la Euharistie. Într-adevăr, totul se petrece într-un cadru simbolic, dincolo de realitatea istorică dată.

Astfel, la prânzul oferit de Domnul Înviat – *„Veniți, de prânziți!"* - (Ioan 21, 12) - El este Cel care *ia pâinea* şi o *dă* Ucenicilor: *„Deci, a venit Iisus şi* ***a luat pâine*** (*λαμβάνει τὸν ἄρτον*) *şi* ***le-a dat lor*** (*καὶ δίδωσιν αὐτοῖς*)..." (Ioan 21, 13). Aceleaşi gesturi şi cuvinte se pot observa și în momentul instituirii Sfintei Euharistii: *„Şi* ***luând pâinea*** (*λαβὼν ἄρτον*) *mulțumind, a frânt şi* ***le-a dat lor*** (*ἔδωκεν αὐτοῖς*)" (cf. Luca (22, 19 – şi locurile paralele). Așadar, aluzia la un simbolism sacramental în textul ioaneic este cât se poate de evidentă.

Amănuntul următor, consemnat de autor, vine să întărească dimensiunea sacramentală a episodului: Ucenicii sunt uimiți şi *„nimeni nu îndrăznea să-L întrebe: Cine eşti Tu?,* ***ştiind că este Domnul"*** (21, 12). Aşadar, ei sunt copleşiți de misterul divin, după ce Îl cunosc deplin pe Domnul. „Jeratecul" este văzut şi el ca simbolizând focul Duhului Sfânt, Cel care însoțeşte misterul euharistic.

3. Alte înțelesuri duhovniceşti

Aşadar, în mijlocul Ucenicilor Săi, simbolizând deplinătatea comunității eclesiale post-pascale, Iisus este Domnul Înviat, Care oferă abundența unei noi hrane, **Euharistia**, de pe jăratecul Duhului Sfânt, aşezat la țărmul spre care Apostolii aduc corabia, simbolul Bisericii creştine, cu hrană în ea, gata spre oferire celor care, mai înainte, nu o aveau.

Dar, pe lângă acest profund simbolism sacramental, minunea relatată mai conține și alte mesaje încărcate de semnificații simbolice, specifice teologiei Evangheliei a patra. Iată câteva dintre ele:

- ***„Marea"*** - în care Ucenicii aveau să pescuiască, este, într-un prim moment – fără Iisus - locul vicisitudinilor şi al ostenelilor zadarnice umane, simbolul încercărilor şi neajunsurilor omului;

- Numărul Ucenicilor - ***„şapte"*** – este o cifră simbolică, indicând universalitatea, deplinătatea. Nu cunoaştem motivul pentru care erau numai şapte şi nici unde erau ceilalți, dar credem că, potrivit simbolismului Evangheliei, Ioan nu a înregistrat întâmplător acest număr. Cei şapte Apostoli sunt, simbolic văzuți, germenele inițial al Bisericii universale, care se va dezvolta şi în spațiul lumii păgâne, astfel încât cuvântul lui Dumnezeu va face ucenici în toată lumea;

- ***Fără Iisus***, eşecul este total: *„în noaptea aceea, n-au prins nimic"*. Aşadar, mesajul Evanghelistului este clar: Fără Iisus, orice strădanie a omului este lipsită de consistență;

- Aluzia la ***„noapte"***, nu este nici ea doar o simplă mențiune de ordin cronologic, menită a preciza momentul desfăşurării evenimentului, ci este, mai degrabă, una simbolică, marcând momentul de criză şi de derută al Apostolilor. Toate acestea se spulberă, însă, la lumină.

În zorii zilei, când Ucenicii se întorceau la mal, fără ispravă, Iisus îi aşteaptă pe țărm. Dar, ei nu-L recunosc: *„...făcându-se dimineață, Iisus a stat la țărm; dar Ucenicii n-au ştiut că este Iisus"* (Ioan 21, 4). Realitatea învierii încă nu devenise pentru ei certitudine deplină. Faptul că vin din noapte spre lumină, certifică drumul anevoios spre credința post-pascală. Aşadar, zorii zilei, când Iisus li se arată, constituie, în viziunea Evanghelistului, opusul nopții şi al întunericului necredinței în care se găseau Apostolii, încă ancorați în vechile aşteptări mesianice, iudaice, ante-pascale. Cu Iisus, apare lumina, iar dialogul care se va încropi între Cel înviat şi Ucenici va fi marcat de lumina revelării depline a evenimentului pascal.

Dar, Iisus nu li se descoperă deplin, imediat. Și-aceasta, pentru că El voia să-i învețe că, de-acum, ei trebuie să-L recunoască, doar în actul credinței post-pascale, în care Persoana Sa capătă alte dimensiuni de înțelegere şi raportare la lume. Dialogul începe cu o întrebare a lui Iisus: *„Fiilor, nu cumva aveți ceva de mâncare? Iar ei i-au răspuns: Nu!"* (Ioan 21, 5). Preocuparea de hrană nu este, însă, întâmplătoare. Ucenicii trebuiau mai întâi să recunoască lipsa, sărăcia şi neajunsul lor şi, abia apoi, Iisus să le ofere abundența post-pascală a unei alte hrane, euharistia.

Aşadar, autorul consemnării celei de-a treia arătări a Domnului înviat conchide acest episod prin transmiterea unui mesaj eclesial-sacramental, care defineşte deplin dimensiunea sa teologică post-pascală: ***„Veniți de prânziți!".***

Invitația este la ***„masa lui Dumnezeu"!***

Sărbătoarea Bunei Vestiri, hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului

Darius Echim

Mitropolia Clujului, Maramureşului şi Sălajului şi-a sărbătorit hramul de praznicul Bunei Vestiri, miercuri, 25 martie 2020. Sărbătoarea a fost marcată prin rugăciune, cu respectarea regulilor impuse de autorități, respectiv săvârşirea Sfintei Liturghii fără prezența credincioşilor, ca urmare a măsurilor de prevenție şi limitare a răspândirii coronavirusului.

Slujba a fost săvârşită de Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului şi Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului, în sobor restrâns de preoți și diaconi, la Catedrala Mitropolitană din municipiu.

După citirea pericopei evanghelice, Părintele Mitropolit Andrei a rostit un cuvânt de învățătură, în cadrul căruia a subliniat faptul că „slujba de astăzi ne-o pune în fața ochilor sufletești pe Preasfânta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu", prin intermediul căreia „Dumnezeu Cuvântul S-a făcut trup, ca pe noi, oamenii, să ne îndumnezeiască."

Totodată, chiriarhul a afirmat că „Buna Vestire este o sărbătoare mare pentru toată lumea creștină" și a arătat cum este numită Maica Domnului în evlavia populară.

„La pogorârea Domnului Hristos pe pământ, într-o priceasnă, oarecum inspirată din paremia de la Facere, capitolul 28, evlavia poporului nostru viersuiește așa: «Scară dacă nu era, Domnul nu se pogora,Tu ești scara cea cu flori, Cu un capăt peste nori,Tu ești raiul prea frumos, Care-ai tras pe Domnul jos». Înțelegem că e vorba de scara lui Iacov, care duhovnicește o preînchipuie pe Preasfânta Născătoarea de Dumnezeu, care L-a născut pe Mântuitorul Hristos.", a spus Mitropolitul Andrei.

De asemenea, ierarhul a transmis un „gând de întărire sufletească" tuturor credincioşilor şi L-a rugat pe Dumnezeu ca „epidemia să se termine".

„Tuturor credincioșilor, care ne ascultă de la casele lor, le transmitem un gând de îmbărbătare, de întărire sufletească, un gând de credință puternică, prin această credință rugându-L pe Dumnezeu ca epidemia să se termine, iar cei bolnavi să se însănătoșească. Bunul Dumnezeu să aibă grijă de doctorii care îi ajută pe cei bolnavi. Iar noi, fiecare după puterile noastre, să avem grijă de cei bătrâni, de cei singuri, suferinzi, de cei ce se află pe la casele lor și nu are cine să îi ajute".

„Sărbătoarea este mare, chiar dacă o celebrăm de data aceasta într-un mod restrâns, și ne aduce aminte că pentru noi și pentru a noastră mântuire S-a întrupat Fiul Lui Dumnezeu, atunci când a venit să despice istoria în două, la anul 750 de la întemeierea Romei. Rezumatul acestui eveniment îl face troparul Bunei Vestiri: «Astăzi este începutul mântuirii noastre şi arătarea Tainei celei din veac. Fiul lui Dumnezeu, Fiu Fecioarei Se face şi Gavriil Harul Îl binevesteşte»", a conchis ÎPS Andrei.

La finalul slujbei, Mitropolitul Clujului a citit rugăciunea specială pentru încetarea noii epidemii de coronavirus (COVID-19).

Deoarece credincioșii nu au putut participa la acest moment solemn, Sfânta Liturghie a putut fi urmărită, în direct, pe pagina de facebook a Mitropoliei Clujului și a Radio Renașterea, precum și ascultată pe frecvențele Radio Renașterea: 91 MHz la Cluj, 99.1 MHz la Huedin și 102 MHz la Bistrița.

14 ani de la reînființarea Mitropoliei de obârșie ștefaniană

Conform izvoarelor istorice, Mitropolia a fost întemeiată la finalul secolului al XV-lea, la Feleac, lângă Cluj, tocmai de Domnitorul Ștefan cel Mare și Sfânt, care ctitorește o biserică (1488). În anul 1494, regele Ungariei, Vladislav al II-lea, din dinastia Jagiello, recunoște ca arhiepiscop[1] al românilor din Transilvania pe Arhiepiscopul Daniil de Feleac[2].

Buna Vestire are o semnificație aparte pentru credincioșii din Transilvania centrală și de nord-vest, fiind ziua în care, în urmă cu paisprezece ani, în anul 2006, a fost reînființată Mitropolia Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, devenită ulterior Mitropolia, Clujului, Maramureșului și Sălajului. Tot atunci a fost întronizat primul mitropolit al ei, vrednicul de pomenire Bartolomeu Anania, iar după moartea sa, în anul 2011, tot într-o zi de 25 martie, a fost înscăunat ca Mitropolit - Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, actualul întâistătător al eparhiei.

În ziua hramului, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a oficiat Sfânta Liturghie la Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, iar la finalul predicii a vorbit despre însemnătatea acestei sărbători pentru Eparhie:

„Prăznuim în tăcere anul acesta sărbătoarea Bunei Vestiri, hramul Mitropoliei noastre, când se împlinesc nouă ani de la întronizarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei ca Mitropolit. Însă într-o tăcere lucrătoare, în care Duhul ne reconstruiește și ne reconfigurează pentru viața cea nouă. Totodată, ne gândim cu mângâiere și cu încredere la toată această perioadă în care Părintele nostru Mitropolit a lucrat, cu timp și fără timp, pentru pastorația credincioșilor. Părintele eparhiei noastre veghează, treaz și rugător, îngenunchează, smerit și în durere, și nădăjduiește, întru răbdare și încredere, pentru copiii săi - «Iată eu și pruncii pe care mi i-a dat Dumnezeu» (Isaia 8, 18). Întru mulți ani, Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit!".

ÎPS Părinte Mitropolit Andrei la Academia Europeană de Științe și Arte din Salzburg

Dr. Eugen Adrian Truță

Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a efectuat o vizită de lucru în Austria în perioada 5-8 martie. Obiectivul principal a fost participarea la ședința festivă a Academiei Europene de Științe și Arte din Salzburg, într-o bună tradiție care a consacrat relații strânse cu această instituție de vizibilitate universitară.

Parcursul îndătinat al Părintelui Mitropolit Andrei a însemnat un popas binevenit la Abația Melk (*Stift Melk*), veche vatră benedictină și monument inclus în Patrimoniul mondial UNESCO datorită bogatei sale arhitecturi baroce, dar și reper literar în binecunoscutul roman „Numele trandafirului" (*Il nome della rosa*) scris de Umberto Eco.

În aceeași linie culturală, orașul lui Mozart, Salzburg, aparține din 1997 aceluiași patrimoniu UNESCO, „orașul vechi" (*Alstadt*) fiind unul din cele mai bine conservate centre de arhitectură barocă din spațiul germanic cu impozanta sa catedrală cu hramul Sf. Rupert de Salzburg. În proximitatea impresionantului edificiu eclezial, Dom al Arhidiecezei de Salzburg, se află *Residenz Palace* care face parte dintr-un ansamblu arhitectural baroc gândit de *prințul-arhiepiscop* Wolf Dietrich și *prințul-arhiepiscop* Guidobald Graf von Thun în secolul al XVII-lea. Foarte generoasa piață centrală (*Residenzplatz*) este străjuită de Muzeul Mănăstirii Sf. Petru, cea mai veche abație din lumea germanică, precum și de alte obiective turistice de primă mână care alcătuiesc împreună *Das DomQuartier*, adică un complex de clădiri fabuloase, expresie a importanței Bisericii Romano-Catolice în vremurile de odinioară.

Aici, în Sala Palatului, în care a cântat Wolfgang Amadeus Mozart la 11 ani, a debutat a XXX-a ediție a întrunirii anuale a Academiei Europene de Științe și Arte din Salzburg cu o recepție elegantă în seara zilei de 6 martie, orele 19.00, pentru ca sesiunea festivă să aibă loc sâmbătă, 7 martie, începând cu orele 10.30 în aula Universității din Salzburg.

Președintele în funcție al Academiei, prof. dr. Felix Unger, și-a exprimat pe această cale entuziasmul în fața unui auditoriu mult mai numeros decât s-ar fi așteptat în condițiile de restricție și precauție epidemiologică.

Evenimentul a fost prefațat de interpretarea ceremonioasă a imnului *Gaudeamus igitur* în execuție măiastră de flaut acompaniat de pian, formulă simfonică reluată și în celelalte momente muzicale care au intercalat desfășurarea celebrărilor. Ședința plenară a însemnat, pe lângă cuvintele de întâmpinare, primirea solemnă în rândul Academiei a peste 40 de membri din 14 diferite țări, moment urmat de comunicarea academică încetățenită. Anul acesta onoarea a revenit doamnei profesor dr. Christian Woopen, Director fondator al Centrului de Etică, Drepturi, Economie și Științe Sociale ale Sănătății din cadrul Universității din Köln) care a susținut discursul festiv intitulat „Etica - regina tuturor științelor?".

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a avut parte de o primire de gală, fiind nominalizat alături de ceilalți înalți clerici ca membri de onoare ai ședinței. La eveniment a participat și părintele profesor univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității Babeș-Bolyai.

Academia Europeană pentru Ştiinţe şi Arte din Salzburg a fost fondată pe data de 7 martie 1990 de cardiologul prof. dr. Felix Unger, de Arhiepiscopul Vienei, cardinalul Franz König, și de filosoful în științele politice, Nikolaus Lobkowicz. Academia numără în jur de 2000 de personalități ale vieții universitare, acoperind şapte secțiuni: Ştiinţe umaniste, Medicină, Artă, Ştiinţe naturale, Ştiinţe sociale, economice şi juridice, Ştiinţele tehnice şi ale dezvoltării, precum şi Religiile lumii. Dintre membrii Academiei, 30 sunt deținători ai Premiului Nobel, iar unul dintre ei - cardinalul Ratzinger - a devenit Papa Benedict al XVI-lea.

Itinerariul Părintelui Mitropolit, însoțit de părintele arhidiacon Claudiu Grama, consilier pe probleme de misiune și protocol, și de subsemnatul, a continuat în Austria astfel încât pe 8 martie a slujit, cu binecuvântarea ÎPS Părinte Serafim, Mitropolitul Germaniei, Europei Centrale și de Nord, Sfânta Liturghie în Parohia Ortodoxă „Pogorârea Sf. Duh" din Linz în mijlocul unei calde comunități păstorită de părintele Sorin Emanuel Bugner, vechi ucenic al Mitropolitului Andrei, din vremea slujirii sale ca preot în Turda. Cu această ocazie, părintele paroh a primit „Crucea Arhiepiscopală" a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, ca „îndoită cinste" pentru „cei care se ostenesc cu cuvântul și învățătura" (I Tim. 5,17), distincția surprinzându-l plăcut, mai ales că a venit după 15 ani de osteneală și slujire pastorală rodnică atât ca paroh, cât și ca profesor de religie pentru elevii creștin-ortodocși de diferite etnii, dar și de alte credințe.

În scurtul său cuvânt părintesc rostit la sfârșitul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a subliniat următoarele: „Pe de-o parte ne pare bine că vă adunați în jurul Bisericii și că vă străduiți să vă păstrați unitatea spirituală, unitatea națională, [...] dar cu celălalt ochi plângem pentru că 5 milioane de români puternici, tineri, au plecat din țară la muncă în Austria, Germania, Italia, Spania și unde nu au mai plecat". Fără a fi patetic, părintele Mitropolit a recunoscut că există motive obiective pentru acest exod masiv al românilor, amintind însă, că „toată Slovenia are 2 milioane și ceva de locuitori și din România au plecat cinci milioane; ar mai fi două țări". Remarca a venit în completarea evocării primei Duminici din Sfântul și Marele Post ca Duminică a Ortodoxiei în care Sfântul Ioan Botezătorul este tâlcuit duhovnicește ca Biserica Ortodoxă ce arată mereu spre Domnul Hristos și spune: „Iată Mielul lui Dumnezeu" (Ioan 1,36) astfel încât, ucenicii dornici să afle unde locuiește Domnul lor, primesc invitația apostolică: „Veniți și vedeți!" (Ioan 1, 39).

Meditând asupra felului creștinesc de a fi, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Andrei amintea că „Ortodoxia este viață cu Hristos, în Hristos, condusă de Duhul Sfânt" în mărturisirea Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Ierarhul clujean a rezumat și desfășurarea istorică a cinstirii icoanelor începând cu Cel de-al VII-lea Sinod Ecumenic (787) prezidat de Patriarhul Tarasie în organizarea Împărătesei Irina pentru ca în 11 martie 843 Patriarhul Metodie și Împărăteasa Teodora să statueze importanța cinstirii acestora. Părintele Mitropolit și-a încheiat cuvântul său amintind că „icoana este locul unei prezențe harice" lăsând loc citirii ulterioare a Pastoralei Sf. Sinod.

Așadar, încununând onomastica Bisericii Ortodoxe cu această slujire în frumoasa comunitate ortodoxă din Linz, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei ne face îndemnul unei permanente misiuni creștine în proximitatea fiecăruia dintre noi, „vremea Postului să o săvârșim cu bucurie [...], să postim precum de bucate, așa și de toată răutatea, [...] duhovnicește bucurându-ne".

[1] „Folosirea acestui titlu într-un document latin echivalează cu acceptarea rangului de mitropolit, așa cum era acesta înțeles în mediile ortodoxe", conform acad. Ioan-Aurel Pop, *Tradiția istorică a Arhiepiscopiei, Vadului, Feleacului și Clujului*, în volumul „Eparhia Vadului, Feleacului şi Clujului", Editura Renaşterea, Cluj-Napoca, 2012, p. 42.

[2] ÎPS Andrei Andreicuț, Arhiepiscop și Mitropolit, *Mitropolia de obârșie ștefaniană, la praznic aniversar*, în Revista Renaşterea, serie nouă, anul XXX, nr. 3, Cluj-Napoca, 2016, p. 1.

Maica Gabriela Nemeș, a trecut la Domnul

Darius Echim

Maica stavroforă Gabriela Nemeș, directorul Muzeului Mitropoliei Clujului și fost director al postului de Radio Renașterea, a fost înmormântată marți, 3 martie 2020, în cimitirul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului" din localitatea Florești, județul Cluj.

Slujba de înmormântare a avut loc în biserica așezământului monahal, fiind oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, și Preasfințitul Părinte Teofil de Iberia, Arhiereul-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei, alături de un sobor de preoți și diaconi.

În ajun, luni seara, slujba de priveghi a fost oficiată de Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, alături de Preasfințitul Părinte Teofil de Iberia.

Alături de familie au fost prezenți sute de credincioși, starețe și monahii de la mănăstirile din Arhiepiscopia Clujului, reprezentanți ai Centrului eparhial, angajați și colaboratori ai postului de Radio Renașterea, respectiv ai Muzeului Mitropolitan.

În cuvântul de învățătură rostit cu această ocazie, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a subliniat virtuțile pe care trebuie să le aibă un călugăr, care și-a închinat întreaga viață Bisericii lui Hristos, subliniind faptul că pe maica Gabriela a caracterizat-o „curajul, virtute necesară fiecărui monah în lupta cu răul din lume".

„Cei care au cunoscut-o pe maica Gabriela, știu cât de dârză era în lupta împotriva răului din această lume. Trebuie să admirăm curajul cu care un călugăr sau o călugăriță luptă împotriva răului. Monahul, când intră în monahism, își asumă trei voturi – sărăcia, fecioria și ascultarea – cu ajutorul cărora luptă împotriva celor trei patimi dezordonate din această lume: iubirea de avere, iubirea de plăcere și iubirea de mărire. Aceste voturi și le-a asumat și maica Gabriela, la timpul potrivit, și a pornit la luptă. (...) Într-o societate în care pe primul plan este pusă plăcerea, este un lucru vrednic de toată admirația noastră ca un tânăr să-și asume cele trei voturi monahale.", a spus Mitropolitul Andrei.

De asemenea, Preasfințitul Părinte Teofil de Iberia a rostit un scurt gând duhovnicesc și a prezentat biografia stravoforei Gabriela Nemeș, căreia i-a fost alături, încă de la intrarea în monahism, ca părinte spiritual.

„A fost un suflet care toată viața a tânjit după adevăr și după dragoste și, aș zice, nu le-a găsit în chip desăvârșit în viața aceasta, dar a înțeles, foarte devreme, că adevărul și dragostea sunt în persoana Domnului Hristos, astfel a simțit nevoia să se împărtășească cât mai des, chiar zilnic când era cu putință, cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos. Suferea foarte mult atunci când vedea nedreptăți și lupta, cât îi stătea în putere, să le îndrepte. Sunt convins că Mântuitorul a primit-o cu milostivire pe maica Gabriela, am încredințare că se află pe drumul cel bun", a conchis PS Teofil de Iberia.

Apoi, cortegiul funerar, în cântec de toacă și dangăt de clopote, s-a îndreptat spre cimitirul mănăstirii, unde maica Gabriela a fost înhumată.

Scurtă biografie

Stavrofora Gabriela Nemeș s-a născut la data de 4 decembrie 1962, în municipiul Gherla, într-o familie credincioasă, primind la botez numele Mariana-Adriana. În perioada 1977-1981 a studiat la Liceul Industrial „Petru Maior" din Gherla, profilul matematică-fizică. În 1989 a absolvit Academia de Studii Economice din București, iar în anul 2002 Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Primele legături cu viața monahală le-a avut la Mănăstirea Salva din județul Bistrița-Năsăud, după care a fost tunsă în monahism la Mănăstirea Florești, primind numele Gabriela.

În perioada 2001-2012 a fost director al radioului Renașterea, timp în care aria de acoperire a emisiei s-a extins în județul Bistrița-Năsăud și în mediul online. A contribuit la formarea multor jurnaliști care activează fie în redacția radioului „Renașterea", fie în alte instituții de presă din țară. Din anul 2012 până la sfârșitul vieții a fost directorul Muzeului Mitropoliei Clujului, unde, în colaborare cu sectorul cultural al Arhiepiscopiei, a organizat periodic evenimente culturale.

În anul 2004, Mitropolitul Bartolomeu Anania a ridicat-o la rangul de stravroforă, cu dreptul de a purta crucea pectorală. Tot în anul 2004 a devenit membru de onoare al Operei Naționale Române din Cluj-Napoca, pentru merite deosebite aduse în slujba culturii române. La data de 1 mai 2014, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei i-a oferit o „Diplomă de aleasă cinstire", pentru implicarea competentă și responsabilă în lucrarea misionar-culturală a Bisericii.

A trecut la Domnul în dimineața zilei de sâmbătă, 29 februarie 2020, după o grea suferință, la Centrul de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie" din Cluj-Napoca.

Bunul Dumnezeu să o ierte și cu dreptii să o odihnească!

Măsuri ale Bisericii Greciei în perioada pandemiei

Sfântul Sinod Permanent al Bisericii Ortodoxe a Greciei a anunțat_ miercuri, 02.04.2020, că slujbele din Săptămâna Pătimirilor și perioada pascală vor avea loc „cu ușile încuiate", fără participarea credincioșilor.

Sinodul le-a reamintit credincioșilor îndemnul Sfântului Ioan Gură de Aur că omul care nu merge la biserică dintr-o anumită nevoie se poate face pe sine altar la care să se roage.

Biserica Ortodoxă i-a invitat pe greci să se roage la ei acasă și să se transforme pe ei înșiși în altare, „jertfind în mod chenotic și plin de iubire prezența voastră în sfânta biserică și apropierea voastră de Dumnezeiasca Euharistie de dragul fraților voștri, care reprezintă altare însuflețite ale lui Dumnezeu". „Te poți face altar, spunând rugăciunea" – Sfântul Efrem Katunakiotul.

Sfântul Sinod, care s-a întâlnit sub președinția Arhiepiscopului Ieronim al Atenei pe platforma online presence.gov.gr, și-a exprimat speranța că slujba pascală de noapte va putea fi celebrată cu participarea credincioșilor la sfârșitul lunii mai, când Biserica prăznuiește Odovania Învierii (26-27 mai). Acest lucru nu înseamnă mutarea datei Paștilor, ci a serbării publice.

Membrii Sfântului Sinod Permanent au luat decizia să doneze câte un salariu în contul special pentru combaterea coronavirusului și îi îndeamnă și pe ceilalți arhierei să le urmeze gestul.

„Toți sunt chemați să se încreadă în judecata (gândirea) și deciziile Sfântului Sinod, care cu responsabilitate pastorală și obiectivitate înțelege suferința sfințitului cler și a poporului credincios și, în același timp, estimează, conform instrucțiunilor experților, când condițiile sunt în beneficiul sănătății publice și a tuturor cetățenilor din țara noastră".

De aceea, Sfântul Sinod îi roagă pe toți să manifeste „un spirit de încredere sinodală" și a transmis că nu permite niciunui membru al Bisericii (arhiereu, preot, diacon, monah sau angajat) să facă declarații publice sau să aibă apariții în mass-media sau pe internet.

Arhiereii vor avea posibilitatea să comunice cu Sfântul Sinod, iar preoții cu episcopii lor cu privire la orice problemă.

Pentru această perioadă, Sfântul Sinod l-a desemnat pe Înaltpreasfințitul Părinte Ierotei, Mitropolit de Nafpaktos și Sfântul Vlasie, ca singura persoană de contact pentru mass-media în probleme bisericești.

Jurnal august-octombrie 1996

Dr. Nicoleta Pălimaru

15 august 1996 Adormirea Maicii Domnului

Seara, părinții au avut o conversație telefonică cu părintele Anania. Spunea că a slujit la mănăstirea Nicula, unde a fost o mare de oameni. S-au ținut două predici: după Sf. Evanghelie și una la sfârșitul Liturghiei, rostită de el. După cum vorbea, are mare evlavie la Maica Domnului.

10 septembrie 1996

am vizitat cu părinții pe IPS Bartolomeu. Ne-a relatat incidentul avut cu un hoț. „E greu să lucrezi cu oamenii când ei lucrează cu diavolul". Ne-a povestit despre perioada de tinerețe petrecută la Valea Vadului unde făcea traduceri din opera lui Goethe, *Faust* din germană. Au mai fost discuții despre școală și învățământul teologic, care trebuie să fie aerisit: „Să se abandoneze metoda scolastică!".

11 septembrie 1996

M-a încântat grădina episcopiei de la Becaș, văzută azi. Aici vine destul de des părintele Anania să se plimbe. Un decor restrâns, ca într-o pictură ce pune accent pe economia mijloacelor artistice, lăsând fantezia să se desfășoare: o căsuță și o alee. M-am gândit la universul grădinii, la ideea cultivării grădinii din sec. 18 și la acel pătrunzător îndemn epifonematic, cu multiple interpretări, din finalul operei lui Voltaire, *Candide*. „Il faut cultiver notre jardin". Pr. Paisie Olaru practica grădinăritul, ca terapie, până spre sfârșitul vieții, după ce încheia spovedaniile.

19 septembrie 1996

E minunat drumul spre mănăstirea Florești. Îmi vine în minte G. Durand. Cronotopul drumului. Deși acum se plămădește, mănăstirea are o frumusețe zveltă. Ea este „mănăstirea de suflet" a IPS Bartolomeu. Acum câțiva ani, părintele Anania îmi vorbea de „marea tulburare din mănăstire".

7 octombrie 1996

a oficiat slujba de deschidere a noului an universitar în catedrală. Au vorbit IPS Bartolomeu și pr. prof. Ică senior, decanul facultății de teologie. IPS Bartolomeu a vorbit convingător despre:

Criteriul valorii. „Alte criterii nu vor exista, cât timp voi fi la cârma acestei Arhiepiscopii".

„Preoția să înceteze să mai fie o profesie, căutată prin rentabilitatea ei, și să devină o misiune, răspundere în fața neamului și a lui Dumnezeu".

Propunerea înaintată Sfântului Sinod ca la admiterea de la teologie să figureze și gramatica, deoarece „se constată un puternic agramatism".

Disciplinele teologice să comunice între ele.

Sfatul adresat studenților a fost evanghelic: „Aruncați mreaja mai la adânc. Să nu fiți superficiali, de suprafață".

Și cuvântul pr. prof. Ioan Ică a fost percutant, duhovnicesc:

„Tot lucrul tău se cuvine să-l începi cu Dumnezeu".

Facultatea de Teologie ortodoxă continuă o mai veche lucrare despre Dumnezeu și învățăturile Sale, din trei perspective: biblică, istorică, practică, care este cunoașterea în duh a lui Dumnezeu.

Teologia e funcția esențială a Bisericii. Ea trebuie să înnoiască această lucrare în dialogul permanent cu lumea prin cultură.

Biserica ortodoxă și școala teologică sunt prezențe active.

Sfântul Apostol Pavel ne învață „să ne facem aici slujba deplin".

A te consacra țelului cu care ai intrat în facultate și a-l menține prin: zidirea duhovnicească și informarea temeinică.

A înfăptui cu entuziasm și a păzi cu sfințenie datoriile.

A răscumpăra vremea: e timp al studiului, a meditației, a rugăciunii.

Să existe bucuria muncii intelectuale.

A deveni „cetățeni academici".

„Biserica, fără Euharistie, nu mai este Biserică”

Interviu telefonic cu Mitropolitul Ioan Zizioulas al Pergamului, realizat de către un reporter sârb în data de 23 martie 2020.

- Dorim să ascultăm părerile Înaltpreasfinției Voastre despre situația actuală, deoarece teologia pe care ați elaborat-o joacă un rol deosebit în circumstanțele actuale.

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Din păcate, accentele pe care le-am pus în discursul meu teologic nu sunt relevante în contextul actual. În Grecia au fost deja închise bisericile, iar Sfânta Liturghie nu este oficiată. Este săvârșită în Serbia?

- Luând în considerare decizia guvernului de a limita numărul de persoane într-un singur loc, precum și deplasarea și distanțarea socială, cea mai nouă decizie a Patriarhului Irineu este ca slujbele să fie organizate în biserici, dar cu cel mult cinci persoane.

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - E acceptabil.

- În America s-a hotărât ca preotul, cântărețul și paraclisierul să fie prezenți, pentru ca Liturghia să fie oficiată, pentru ca aceștia să aibă posibilitatea de a săvârși sfintele taine pentru popor. Ce credeți despre aceasta?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Pentru mine, Biserica fără sfânta Euharistie nu mai este Biserică. Pe de altă parte, pericolul transmiterii altora a acestui virus ne impune să facem orice este necesar, chiar dacă asta înseamnă închiderea bisericii. Guvernul elen a luat măsuri drastice datorită situației foarte grave cu care ne confruntăm.

- Mulți și-au pus întrebarea: Ce spune Mitropolitul Ioan Zizioulas? Deoarece toată lumea știe că ați spus odată că în Ortodoxie nu există liturghie „privată”.

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Liturghia în condițiile actuale va fi săvârșită pentru viața lumii. Preotul va sluji pentru a oferi posibilitatea oamenilor să se împărtășească. Să nu uităm, liturghia este slujită și „pentru cei care, din binecuvântate pricini”, nu se află de față. Acum toți sunt în această situație de a nu putea veni. Cred că este o decizie acceptabilă ca un preot să slujească liturghia în biserică cu două sau trei persoane. Nu știu cum va interzice altora să participe. Cred că cea mai bună decizie, în loc să fie închisă complet biserica, ar fi ca preotul să slujească cu un minim de persoane. Prin urmare, liturghia ar trebui să fie săvârșită în biserici, dar posibilitatea de a răspândi virusul trebuie redusă la zero.…

- La liturghie, omul poate fi prezent sau să lipsească, am citit deja acest lucru în scrierile Înaltpreasfinției Voastre. Ce pot face creștinii duminică dimineață când nu pot să participe la Liturghie într-o biserică și trebuie să stea acasă? Ce le-ați sugera creștinilor în aceste circumstanțe actuale?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Să stea omul acasă și să se roage acolo. Biserica are şi poate pregăti câteva rânduieli de rugăciune pentru a încuraja credincioșii să citească; de exemplu, canonul de rugăciune de dimineață poate fi citit acasă și alte rugăciuni folositoare, dar nu să citească textul liturghiei. Liturghia cere prezența noastră. Nu putem participa la Liturghie de la distanță. Prin urmare, credincioșii trebuie încurajați să se roage în casele lor.

- Când spuneți „rugăciune”, la ce vă referiți în mod special? Să citească rugăciunile pe care le cunosc sau episcopii și preoții să le recomande ceva anume?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Eparhiile pot recomanda o regulă de rugăciune; după părerea mea, Utrenia este suficientă. Biserica ar trebui să distribuie textul Utreniei, de pildă, pentru ca credincioșii să-l poată citi la casele lor în timpul săvârșirii liturghiei. Urmărirea unei transmisiuni televizate a liturghiei nu este lucrul cel mai potrivit care poate fi făcut. Pe de altă parte, o soluție bună ar fi ca liturghia să fie oficiată de un preot, împreună cu două sau trei persoane, și, dacă este posibil, să împartă Sfânta Cuminecare credincioșilor. Din câte știu, acest lucru este dificil acum, deoarece nu avem diaconi care să poată oferi Împărtășania celor care lipsesc. În Biserica veche, Sfânta Împărtășanie era dusă celor care nu puteau participa. Astfel, dacă acest lucru nu mai este posibil, atunci să fie săvârșită liturghia cu un număr minim de persoane.

- Ce le recomandați credincioșilor cu privire la rugăciunile individuale (private) ale fiecărui creștin?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Credincioșii ar trebui să continue să se roage, să-și îndrepte propriile cereri către Domnul.

- Cum ați numi această stare și această situație, deoarece acum este extraordinară? Ați afirmat că Biserica fără Euharistie nu este Biserică și că Euharistia trebuie păstrată. Acest tip sau formă a Euharistiei, cum ați numi-o, nu poate fi transformată într-o rânduială „privată”?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Dacă la Liturghie sunt cinci oameni, nu mai este o Liturghie privată. Este important ca cei care participă să nu fie în pericol și să nu îi poată pune în pericol pe ceilalți.

- În ceea ce privește pericolul, nimeni nu poate spune că ar dispărea cu totul pericolul transmiterii (virusului).

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - După cum ne spun medicii, pericolul este minimizat dacă se menține distanța și se respectă măsurile de igienă.

- Prin urmare, este exclus ca euharistia să poată fi redusă la o chestiune privată. Dacă Liturghia se săvârșește în prezența câtorva credincioși, este evitat acest pericol?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Este mai bine decât să avem bisericile complet închise.

- Unii cred că în acest caz, al participării limitate a credincioșilor, Biserica nu mai există ca o comunitate și adunare euharistică și, prin urmare, ei spun că Euharistia nu ar mai trebui săvârșită. Și aceștia mai spun: chiar dacă nu se face deloc sfânta liturghie (căci nu ține de voința și dorința noastră aceasta), Dumnezeu nu ne va părăsi. Deci, ei se întreabă: dacă nu avem o comunitate bisericească adunată, de ce să slujim o astfel de liturghie „restrânsă”?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - O comunitate (atât *κοινωνία* cât și *κοινότητα*) nu este niciodată întreagă în ceea ce privește participarea întregii comunități. Întotdeauna este doar o minoritate prezentă; cu toate acestea, ea încă reprezintă pe toți cei absenți și acționează în numele lor. Și, desigur, ne rugăm pentru toți cei care „lipsesc din pricini binecuvântate”, adică pentru toți cei care sunt împiedicați să participe. Aceasta nu este o noutate în Biserica noastră. Au existat întotdeauna cei care lipsesc de la liturghie. Cei care participă la ea se roagă pentru cei absenți. După cum știm, unii pot lipsi pentru că sunt bolnavi sau pentru că sunt pe drum (călătoresc). Cu toate acestea, cineva poate lipsi și deoarece statul nu îi permite acestuia sau acesteia să participe din cauza stării de urgență. Nu există nicio problemă esențială aici, în faptul că este o comunitate sau o adunare a celor puțini. Este mai bine să avem o comunitate a câtorva decât o situație în care să nu fie nimeni în adunarea euharistică.

- Unii cred că cei care participă la această liturghie de trei sau patru membri sunt „privilegiați” și deci mai favorizați decât alții.

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Ce înseamnă „privilegiați”? Cei prezenți ar dori foarte mult ca ceilalți să fie prezenți, dar sunt conștienți că nu pot. Ei nu privesc cu exaltare sau satisfacție faptul că nu sunt și alții. Sunt conștienți că îi reprezintă pe cei absenți.

- Dilema pe care unii o au este dacă să se lipsească pe ei înșiși de Sfânta Euharistie și, astfel, să-i ajute pe ceilalți (oprind răspândirea virusului), sau să slujească Euharistia în speranța că (împărtășirea cu aceasta) nu le va face rău altora. Este suficient să respectăm toate măsurile de prevenire a transmiterii infecției?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Trebuie să prevenim răspândirea virusului, deoarece este un risc imens de transmitere a acestuia. Nu numai pentru cei care se află în imediata noastră apropiere, ci și pentru cei care sunt mai departe. Acesta este răspândit în societate și de ce ar trebui să fim noi cauza unei asemenea răspândiri a virusului?

- Imaginea liturghiei pe care o avem acum, în care ea este limitată la câțiva credincioși în jurul preotului, alterează iconicitatea liturgică? Adică această adunare limitată continuă, oare, să închipuie Împărăția lui Dumnezeu, căci în aceasta constă rostul Liturghiei?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Comunitatea mică nu diminuează imaginea (reprezentarea) Împărăției ce va să fie. Foarte adesea, în multe țări din Europa, am mers în parohii ale căror biserici erau frecventate de foarte puțini credincioși ortodocși. Cu toate acestea, întreaga Sfântă Euharistie este oferită pentru întreg universul. O parohie reprezintă nu doar comunitatea locală, ci și întreaga Biserică sobornicească / katholikē. Prin urmare, cea mai mică biserică reprezintă universul întreg și rezumă întreaga lume.

- Mulți se tem ca nu cumva să apară un anumit elitism în urma acestei stări: a celor privilegiați în liturghie. Vedeți vreun pericol în asta?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Nu, nu văd niciun pericol.

- În ce sens?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Este suficient ca episcopul sau preotul locului să permită o prezență *alternativă*, astfel încât să nu vină întotdeauna aceiași enoriași. Săptămâna aceasta sunt trei sau patru, săptămâna viitoare vor fi alți trei sau patru credincioși. Participarea alternativă va fi posibilă treptat, până la trecerea acestei situații.

- Mulți oameni spun așa: nu se pune problema dacă Biserica există fără Euharistie, ci dacă credincioșii se pot lipsi de participarea la Euharistie timp de o lună sau două. Există o opinie conform căreia nu ar trebui să fie oficiată acum deloc Euharistia, datorită situației în care ne aflăm. Liturghiile au fost oprite în unele eparhii, acolo unde autoritățile statului au dispus interzicerea reuniunilor la liturghie. Episcopii ar fi trebuit să împiedice complet participarea credincioșilor, așa cum se întâmplă în Grecia. Sunteți mulțumit de decizia din Grecia, în conformitate cu care liturghia nu poate fi săvârșită până la sfârșitul pandemiei?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Nu cred că este bine. Cred că s-ar fi putut găsi o altă soluție, astfel încât liturghia să poată fi celebrată cu o mică participare a laicilor. Au ales această soluție, dar nu cred că a fost cea mai bună. Decizia de a nu se săvârși Liturghia ar fi putut fi evitată.

- Dacă se întâmplă acest lucru în întreaga lume, ce credeți, ar înceta să existe Biserica atunci?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Este doar o ipoteză. Nu cred că în realitate se poate întâmpla asta. Întotdeauna vor fi oameni care săvârșesc liturghia, de exemplu, în mănăstiri.

- Unii spun că „păstrează făcliile aprinse” (făclia euharistică), care este o imagine frumoasă, poetică. Acesta este răspunsul teologic și de fond?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Nu acesta este răspunsul. Ori de câte ori ceva nu este alegerea noastră, ci o necesitate care vine din exterior, facem ceea ce se cheamă *pogorământ* (gr. *oikonomia*). O mulțime de lucruri nu sunt tocmai corecte în practică, dar din moment ce ceea ce este corect nu poate fi săvârșit în condițiile cerute de regulă, atunci îngăduim aplicarea acelor lucruri sau reguli doar ca pogorământ, iconomie. Iar în prezent avem exact această situație: aplicăm pogorământul pentru a face față unei probleme grave. Văd aceasta ca o măsură provizorie a iconomiei.

- Ați spus și ați scris că, în eclesiologie, nu este importantă numai cuminecarea cu sfintele daruri (communio in sacris), ci și participarea la comuniunea sfinților (communio sanctorum). Unii uită că nu facem doar „ceva”, din Sfântul Altar, care este luat și absorbit în organism, ci că, prin împărtășanie, suntem părtași comuniunii tuturor Sfinților. Ce puteți spune în această privință în epoca coronavirusului?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Această comuniune a sfinților există cu siguranță, chiar și atunci când este de față un număr mic de credincioși și de laici. Este comuniune a Sfinților, nu doar o comuniune într-un sfânt lăcaș.

- Aveți să ne spuneți ceva în privința modului de primire a împărtășaniei? Presupun că sunteți la curent cu argumentele care circulă pe acest subiect. În timp ce unii insistă pe împărtășirea din aceeași lingură, alții caută alte căi, pentru a răspunde provocărilor epidemiei și pentru a-și arăta responsabilitatea socială. Una din Bisericile locale a dispus dezinfectarea obligatorie a lingurii, în timp ce alta a început să folosească linguri de unică folosință. Ce spuneți? Ce pogorământ sau dispensă ar trebui să se aplice în această privință?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - În Liturghia Sfântului Iacob ruda Domnului, credincioșii iau împărtășania separat, Trupul separat de Sângele Domnului. După cum știm, potrivit rânduielii acestei vechi liturghii, acestea [Trupul și Sângele] nu sunt așezate împreună în potir. Există, prin urmare, diverse moduri. Nu sunt de acord cu existența unor linguri de unică folosință sau diferite pentru fiecare persoană. Nu cred că este bine. În schimb, este mai bine pentru credincioși să primească Trupul lui Hristos care a fost în prealabil cufundat în Sângele lui Hristos. În acest mod, se va evita răspândirea virusului. Acesta este un răspuns *ad-hoc*, cu caracter provizoriu. Dar cred că se pot găsi modalități. Deși Biserica nu a reflectat în mod special asupra altor moduri, cred că ar trebui să-o facă.

-Comunicarea cu o lingură datează din secolele XI sau XII?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Da. Aceasta este o practică destul de târzie și cred că, cel puțin temporar, ar trebui să ne întoarcem la soluțiile mai vechi. Cred că le vom descoperi. Dar cine se gândește la ele azi !?

- Unii au sugerat următoarea soluție. Preoții ar trebui să pregătească părticelele Trupului lui Hristos din Miel și apoi să impregneze părticelele cu Sângele lui Hristos. Apoi, oamenii să se apropie și iau în felul acesta Dumnezeiasca Împărtășanie. Ce credeți despre aceasta?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Cred că aceasta este o soluție foarte bună, deoarece există deja frică a unei părți a credincioșilor. Personal, mi-aș dori și aș dori ca credincioșii să nu aibă nicio teamă (din cauza Dumnezeieștii Împărtășanii). Consider că Trupul și Sângele lui Hristos sunt cu adevărat primire a medicamentului nemuririi și nu cred că este periculos. Personal, nu m-ar deranja să mă împărtășesc dintr-un potir în timpul unei epidemii sau chiar să folosesc o singură linguriță comună. Cu toate acestea, deoarece există cei care, după cum spune apostolul Pavel, sunt „slabi în credință”, trebuie să evităm să-i scandalizăm. Biserica trebuie să găsească o soluție și pentru ei, pentru a răspunde nevoilor lor, pentru a evita acuzațiile că noi, creștinii, transmitem infecții sau boli.

- Remarcăm că găsiți această acuzație sau mărturie care vine din afara Bisericii ca fiind importantă. Credeți că Biserica ar trebuie să fie atentă ce imagine sau impresie lasă lumii?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - În privința practicii curente a împărtășirii cu Dumnezeiasca Cuminecătură, cred că, în eventualitatea răspândirii acestei molime, mulți îi vor acuza pe creștini că sunt vinovați și mulți vor spune că Biserica a răspândit infecția.

- Este aceasta o responsabilitate a Bisericii față de societate și creație?

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Aceasta este cu siguranță.

- Înaltpreasfinția Voastră, vă datorăm multă recunoștință pentru această conversație. Este minunat că cititorii noștri vor avea ocazia să vă vadă răspunsurile la aceste probleme actuale.

Mitropolitul Ioan (Zizioulas): - Sper că cel care va citi acestea le va citi corect și nu mă va interpreta greșit. Mă rog ca Domnul să ne ajute să abordăm această situație într-un mod corect.

(**Sursa:** *http://publicorthodoxy.org*, data accesării 27 martie 2020)

Traducere din limba engleză de pr. Florin-Cătălin Ghiț

Stau acasă, dar ce fac în casă?

† Ierotheos Vlachos

Mitropolit de Nafpaktos și Sfântul Vlasie

Noua pandemie a coronavirusului a evidențiat multe probleme, care trebuie abordate, deoarece nu este vorba doar de sănătatea fizică, ci și de sănătatea psihică sau mentală, adică este vorba despre sănătatea sufletească și spirituală sau duhovnicească a omului. Omul nu este doar un corp, ca un mecanism sau o mașină, el nu este doar un suflet, ci el este alcătuit deopotrivă din suflet și trup.

Desigur, din ceea ce spun specialiștii legat de virus, în această etapă în care ne aflăm, nu putem face multe lucruri, are loc deja o abordare medical-științifică a combaterii efectelor lui precum și măsuri ale autorităților împotriva extinderii acestuia, așadar există o speranță. Cel mai important este acum să ne menținem igiena proprie și să stăm acasă, în vederea evitării aglomerațiilor și a transmiterii virusului, astfel încât atât fiecare să se protejeze profilactic, cât și sistemul de sănătate să nu se prăbușească.

Problema este însă „ce facem acasă" sau „cum trăim acasă", astfel încât să avem în vedere și sănătatea mentală și spirituală.

Atunci când vorbesc de „sănătate sufletească" înțeleg acea situație „caracterizată prin stare de bine emoțională, armonie interioară, absența relativă a anxietății și a altor tulburări, precum și capacitatea stabilirii unor relații constructive ca răspuns la solicitările curente și stresul vieții" (Anastasia Chountoumadi-Lena Pateraki).

Când mă refer la „sănătatea spirituală sau duhovnicească" înțeleg prin aceasta relația omului cu Dumnezeu, cu el însuși și mediul său, așa cum este caracterizată această relație de către Biserică în toată tradiția sa.

Se pare, însă, că „stau acasă" este un dat, de vreme ce majoritatea covârșitoare a oamenilor [ad literam *grecilor, n.t.*] a răspuns la acest îndemn, dar „ce fac acasă", „cum trăiesc în casă" este ceea ce ne preocupă.

În continuare voi scrie câteva gânduri pe această temă, sub forma unei mici rugăminți adresate împreună-nevoitorilor cu mine în această luptă duhovnicească.

1. Existența și coexistența

Problemele care apar în legătură cu relațiile dintre oameni se concentrează în doi termeni, „existența" oamenilor și „coexistența" semenilor.

Omul, potrivit lui Aristotel, este „ființă socială" [*koinōnikon on*] și caută societatea / comuniunea [*koinōnia*] cu alți oameni, adică vrea „existența" altora. Astfel, el caută să afle oameni cu care să trăiască împreună.

Dar, de îndată ce află astfel de oameni, apar alte probleme, legate de „coexistență", adică de modul în care să conviețuiască cu alți oameni cu temperamente / idiosincrasii diferite.

Filosoful german Martin Heidegger, vorbind despre om, a definit elementele structurale ale „grijii", distingând-o în „grijă față de lume", survenită atunci când omul intră în contact cu ființele, şi „grijă față de om", atunci când omul vine în contact cu alt om.

Elementele structurale ale grijii care alcătuiesc „existența" omului sunt trei. Primul element este „aruncarea în lume", căci omul simte că se află pe lume, dar nu știe unde a fost înainte, nu știe unde va merge, nimeni nu l-a întrebat în privința alegerii acestei vieți în lume. Al doilea element este „faptul-de-a-sălăşlui-în", care arată că ființa umană este în lume printr-o îndreptare continuă către lume, înaintând constant dinaintea sinelui propriu [conform heideggerianului „fapt-de-a-fi-înaintea-lui-însuşi", n.tr.[1]]. În al treilea rând, este vorba de „faptul-de-a-fi-în-preajma", adică perceperea faptului că existența proprie este alături de alte ființe, care sunt diferite de sine însuşi.

Aşadar, una este „existența", şi altceva este „coexistența". Aceasta se vede foarte clar în căsătorie și în familie, așa cum se manifestă în spațiul căminului în care se dezvoltă.

2. Probleme de convieţuire la domiciliu

Ceea ce am spus mai sus se referă la convieţuirea oamenilor în interiorul aceluiași spațiu, în același mediu, mai precis în aceeași casă, unde se experimentează atât „părăsirea", „ieșirea din sine", cât și „prezența" celorlalți, cu toate consecințele care decurg din acestea, care adesea provoacă multe probleme psihologice și spirituale.

Pentru a ilustra aceste probleme care apar odată cu îndemnul „stai acasă", voi împrumuta câțiva termeni din domeniul psihologiei.

Astăzi, în societățile noastre, poate fi remarcată o „restrângere locativă a familiei" în spații mici de locuit. Cei bogați au posibilitatea să dețină case cu mulți metri pătrați și să se miște liber în ele. Cu toate acestea, cele mai multe familii de la oraș și rurale trăiesc în spații mici, cu puține camere, și foarte probabil familia este formată din mulți membri, de toate vârstele, de la bunici până la nou-născuți. Această „contracție locativă" este vizibilă în apartamentele mici ale unui bloc.

Astfel, apar multe probleme de coexistență, mai ales atunci când există simptome ale virusului, și unii membri sunt asimptomatici, dar sunt purtători ai lui fără să știe acest lucru. Specialiștii spun că cei care se află într-o astfel de situație ar trebui izolați. Dar cum să se facă aceasta atunci când mai mulți oameni locuiesc într-un spațiu mic?

O problemă care apare la oameni în aceste condiții este „anxietatea aneantizării". Este vorba de o stare care îl chinuie pe omul care nu vede niciun sens al existenței, al rostului vieții, dar nu vede un sens nici în moarte, de fiecare dată când aceasta survine.

O altă problemă serioasă apare odată cu „frica de tăcere", care este asociată cu teama întâlnii cu sine însuși. Omul nu se poate regăsi cu ușurință față în față cu propriul sinelui cuiva și să-și asculte glasul conștiinței sale. Însă tocmai pentru a evita această „frică de tăcere", omul e tentat să se epuizeze într-o activitate neîncetată în afara casei, în care intră doar pentru a mânca și a dormi. Dar atunci când un astfel de om este obligat să se închidă în casă și, desigur, să convieţuiască cu alții, aceasta devine o tragedie pentru el, o formă aparte de iad.

Urmarea acestei probleme este așa-numitul „divorț emoțional", când nu se ajunge până la desfacerea căsătoriei, însă omul rămâne în propria casă fără a avea vreo comunicare semnificativă cu soțul sau soția. Este vorba de o tragedie.

Această situație este inevitabil legată de „poluarea atmosferei emoționale de acasă". Un astfel de om confuz, care nu poate și nu vrea să convieţuiască cu ceilalți sau cu anumite persoane, și desigur atunci când păstrează legătura în paralel cu altcineva, ceea ce este descris ca fiind o așa-numită „triangulare a vieții sale", își poluează emoțional propria casă. Astfel, este posibil ca o astfel de casă să nu fie contaminată cu coronavirus, ci să fie deja infectată de universul emoțional bolnav, care este mai dramatic decât bolile infecțioase.

Îngrozitor este să se simtă cineva „orfan psihologică". Este ceea ce se întâmplă când o persoană se crede singură pe lume, când simte că nu are părinți - chiar dacă are părinți biologici -, când nu are oameni alături de el care să-l înțeleagă, să-l iubească, să se intereseze în mod real de el. Această situație creează o stare de tânguire lăuntrică de o factură aparte, care nu poate fi tratată cu medicamente și sfaturi false.

În aproape toate cazurile apare „anxietatea în fața morții", întrucât omul înțelege că nu este singurul de pe pământ, nu va trăi la nesfârșit, este pândit de multe boli care pot deveni mortale şi percepe apropierea amenințătoare a bătrâneții.

Pe lângă toate acestea, trebuie să ne gândim că cel care se închide în casă „luptă pentru supraviețuire", căci micul lui magazin de cartier este închis, chiria e în curs, obligațiile sale financiare sunt ridicate, se simte responsabil pentru susținerea membrilor familiei etc.

Aș putea să mă refer şi la alte probleme similare care apar în societatea noastră, dar mă voi opri cumva la acestea, prin care am vrut să subliniez că hashtagul „stai acasă" zădărniceşte răspândirea rapidă a coronavirusului, însă acest îndemn nu reuşeşte să rezolve problemele (pre)existente pe care le-am menționat, ci le amplifică. Cei care au astfel de probleme sunt blocați într-o casă mică, ca „indivizi speriați" în fața morții, rezultând crearea unei panici, și adesea panica produce în mod inevitabil depresie, cu consecințele acesteia.

3. Şederea creativă acasă

În trecut, centrul familiei era casa, căminul, care era în mod fundamental dominat de iubire, de iertare[2], adică de „încăperea" tuturor în același loc, a acelora care nu numai fizic, ci şi psihic / sufleteşte puteau coexista într-un mod creativ şi pozitiv. Dar modul de viață contemporan este centrat pe frecventarea aglomerațiilor (magazine, producție, cafenele, cofetării, *fast fooduri*, baruri, piețe alimentare, centrele oraşelor, școli, circulație permanentă etc.).

Astfel, când deodată omul se vede constrâns să se limiteze la casă, cu toate problemele pe care le-am menționat anterior, nu știe cum să trăiască acasă, și aceasta nu este o situație fără precedent pentru el.

Prin urmare, statul, cu instituțiile sale, trebuie să ia măsuri pentru a ajuta oamenii, pentru a-i proteja profilactic de virus, ceea ce îi va conduce la alte situații chiar mai dureroase.

Este necesar ca sociologi, psihologi, psihoterapeuți, educatori să-i ajute pe oameni în această perioadă. Voi da un exemplu. Copiii care trăiesc într-un mediu familial cu probleme aveau ocazia să-și petreacă o bună parte din viață la școală, unde-și întâlneau prietenii, profesorii şi învățătorii lor, în care găseau adesea un sprijin părintesc suplimentar, simțindu-i pe dascăli ca pe nişte alți părinți. Însă, când sunt lipsiți de acest ajutor eficient și rămân închişi într-un spațiu îngust, care e posibil să-i rănească, atunci problemele sunt mari.

Unele mijloace de comunicare în masă, presa scrisă şi electronică, au luat cumva la cunoștință această necesitate, şi de aceea publică articole și analize ale unor specialişti în anumite domenii despre confruntarea cu aceste probleme care se ivesc ca urmare a îndemnului „stai acasă".

Ceea ce știu, din partea mea, este că Biserica, cu ierarhii, preoții și călugării ei desfăşoară o activitate pastorală deosebit de vastă şi intensă pentru a ajuta oamenii.

Fiecare mitropolit și episcop, fiecare preot și monah a dezvoltat în felul său o adevărată rețea de asistență sufletească și duhovnicească, care se desfăşoară în diverse moduri. Biserica conferă un ajutor important oamenilor care solicită acest lucru. Acțiunea clerului nu se limitează doar la nevoile liturgice ale bisericii, ci se extinde și dincolo de sfântul lăcaş.

Însă întrebarea care se pune este: ce pot face oamenii „speriați" în casă și cum trebuie să trăiască în ea. Există multe modalități de a vă face șederea acasă plăcută. Voi evidenția unele dintre ele.

În primul rând fiecare poate găsi ocazia de a cunoaște oamenii de care e legat prin acelaşi sânge. Din păcate, nu îi cunoaștem, îi ignorăm și, atunci când îi vom pierde, îi vom plânge nemângâiați, așa cum se întâmplă de obicei după moartea unei ființe iubite, pe care nu am înțeles-o şi care ne lipseşte după moartea sa.

Apoi, trebuie să găsim o modalitate de a descoperi sau de a ne valorifica darurile / harismele pe care le avem, iar acestea pot fi: pictura, muzica, pictarea de icoane etc.

Desigur, avem oportunitatea de a citi cărțile noastre favorite pe care nu am avut timp să le lecturăm întrucât atenția noastră a fost atrasă de activitatea exterioară.

Apoi, avem posibilitatea să reflectăm în condiții de liniște la modul în care trăim, să trecem în revistă multe dintre acțiunile noastre și multe dintre eşecurile pe care le-am avut în trecut și să luăm decizii serioase pentru viitor. Adesea, mulți politicieni și savanți, când doresc să ia o decizie importantă în viața lor, se izolează pentru câteva zile, astfel încât să-şi limpezească mintea risipită în activitatea lor exterioară şi să decidă în tihnă şi calm.

De asemenea, avem posibilitatea să ne rugăm, singuri sau cu familia noastră, să învățăm să comunicăm cu Dumnezeu, când ne trezim dimineața, înainte de a merge la culcare seara. Rugăciunea este respirația sufletului nostru, prin care primim aer curat duhovnicesc în plămânii noştri. Cei care au descoperit valoarea Psalmilor lui David se desfată spiritual, deoarece acești Psalmi se referă la toate situațiile dificile, plăcute și tentante ale vieții noastre.

Din mai multe motive, bisericile au fost închise [*este vorba despre situația din Grecia, unde s-a luat decizia de a nu mai fi oficiate slujbele, iar bisericile să fie închise pentru credincioşi până în sâmbăta lui Lazăr, n.tr.*], dar avem posibilitatea să ne implicăm

[1] Terminologia filosofului M. Heidegger e preluată din traducerea românească a lucrării sale *Ființă și timp*, realizată de către Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă, Editura Humanitas, București, 2003, n.tr.

[2] Autorul face un joc de cuvinte printr-o cratimă pe care o adaugă în interiorul termenului grec care desemnează iertarea (syg-chorēsē), adică între prefixul syn- (ν se transformă prin eliziune înaintea consoanei χ în litera γ) care înseamnă împreună, şi chorēsē, care înseamnă locuire, n.tr.

într-o manieră rugătoare în slujbele transmise de posturile de radio și televiziune și prin paginile web. Dacă în această perioadă ne formăm un spațiu potrivit pentru rugăciune acasă, adică cu consimțământul celorlalți membri ai familiei, în felul acesta participăm la viața de rugăciune a Bisericii, deoarece aceasta, conform sfântului Ioan Gură de Aur, nu este „zid şi acoperiş, ci trăire şi viață".

Multe putem face pentru a trăi drept în calitate de creștini și pentru a transforma o situație dificilă într-o viață creativă. La urma urmei, un om matur emoțional și spiritual este cel capabil să transforme orice situație tragică într-una folositoare, benefică.

4. Preschimbarea unei închisori în sihăstrie

În Sfânta Scriptură există multe exemple care arată cum o situație dificilă din viața noastră poate fi preschimbată într-o binecuvântare. Hristos poate fi urmat pe parcursul Pătimirii Sale și Răstignirii, cei trei tineri din focul cuptorului, Iona în pântecele chitului, Iov în încercările sale, Apostolii, Mucenicii, nevoitorii ş.a.

Dar voi da un exemplu actual.

Circulația și traducerea cărților mele în multe limbi mă pune constant în legătură cu oameni din întreaga lume și mă minunez de modul lor de viață.

De pildă, am o corespondență cu un criminal care își execută pedeapsa într-o închisoare de maximă siguranță din America. A fost condamnat la moarte, a făcut o cerere de „amânare" a executării pedepsei și așteaptă ziua în care se va decide asupra momentului aplicării pedepsei cu moartea. E un candidat mort. Dar încearcă în închisoare, așteptând executarea sa, să-și petreacă zilele creativ, citind, scriind şi devenind autodidact. A fost botezat ortodox, mi-a citit cărțile, în special *Psihoterapia ortodoxă*[3], și vrea să valorifice timpul vieții sale, care i-a mai rămas înainte de a muri.

Într-o zi intenționez să public toată corespondența pe care o am cu el, din care se va putea vedea modul în care se raportează creativ la aspra îngrădire a sa într-o închisoare, în așteptarea morții. În continuare voi publica doar două mici extrase din scrisorile sale.

Primul fragment este acesta:

„Continui să citesc mai multe lucrări ale sfinților, inclusiv destule dintre cărțile dumneavoastră. Aceste studii m-au făcut în stare să pot scrie patru cărți, iar a cincea este biografia mea şi a soției mele. Sunt încântat să împărtășesc cu dumneavoastră roadele pe care le-a adus cartea pe care ați scris-o. Vă mulțumesc că împreună-lucrați atât de deplin cu Harul lui Dumnezeu.

O speranță este că ați putea să-mi scrieți o scrisoare, căci mă simt cu adevărat foarte aproape de dumneavoastră. Orice îndrumare din partea dumneavoastră ar fi o comoară neprețuită.

O altă nădejde a mea este că veți putea, vă rog, să vă rugați pentru soția meu și pentru mine. Vă cerem rugăciunea pentru dobândirea smereniei și răbdării, pentru a trece de vămile înfricoşătoare și pentru un nou apel în fața instanței, nu pentru eliberare, ci pentru a-mi acorda vreme de pocăință înainte de a mă săvârşi.

Rămâneți în rugăciunile mele de noapte și în inima mea. Acum citesc *Ştiința Medicinii Duhovniceşti*. Vă cer, Părinte, rugăciunea și binecuvântarea".

Este cu adevărat emoționant să ceri o amânare a aplicării sentinței pentru a te pocăi și mai mult.

Al doilea extras este dintr-o altă scrisoare:

„Cărțile dumneavoastră m-au învățat despre împrăştierea minții în lume și despre nevoia noastră de a o întoarce pentru a se concentra numai în Dumnezeu prin rugăciunea lui Iisus. Din păcate, cea mai mare parte din cunoaşterea mea în această privință rămâne rațională şi mintea mea nu reuşeşte să ajungă în inimă. Urmez rânduiala rugăciunii care mi-a fost dată de către duhovnicul meu - de la 4:30 la 6:30 dimineața, 300 de metanii cu închinăciune şi rugăciune, și 200 de „Maica Domnului, mântuieşte-mă", din Liturghie (Trisagionul, Tatăl nostru, Crezul, Psalmul 50 etc.) și rugăciunile personale zilnice, să mă rog cu Ceasurile și să-mi umplu timpul aşteptării cu rugăciunea. În afară de a-mi concentra toată atenția asupra cuvintelor / faptelor, ați putea să mă învățați ceva care să mă ajute mai departe?".

Omul acesta din închisoarea de maximă siguranță condamnat pentru ucidere, trăieşte ca un monah isihast! El scrie:

„Dumnezeu mi-a dat din belşug harul Său, dar nepurtarea mea de grijă mă biciuieşte. Sfârşitul meu de criminal condamnat la moarte a fost o grea povară, și doar conlucrarea cu harul lui Dumnezeu a transformat această nenorocire într-o minunată binecuvântare. Scopul meu aici este să arăt că ceea ce lumea vede ca fiind corect şi drept (prin care suntem distruşi şi ne stingem), adesea, cu ajutorul lui Dumnezeu, se dovedeşte a fi invers - așa cum şederea mea printre cei condamnați pentru crimă este o binecuvântare. Aceasta îmi dă o atât de mare credință / încredere în Dumnezeu!".

Este uimitor să considere condiția sa de condamnat pentru crimă ca o binecuvântare!!

Acest binecuvântat corespondent al meu, prietenul meu, fără să-l cunosc personal, cu care am schimbat până în prezent treisprezece (13) scrisori, a transformat închisoarea în sihăstrie şi loc de nevoință ascetică și, criminal în aşteptarea morții prin executare, îl interesează cum să se pocăiască, cum să se smerească şi să dobândească rugăciunea minții, pentru a-L întâlni pe Hristos.

Trebuie să mărturisesc că aceasta a fost una dintre cele mai grele experiențe din slujirea mea pastorală: convorbirea prin scrisori cu un criminal! Este într-adevăr un exemplu extrem, care arată posibilitățile pe care le avem.

Trebuie să învățăm că, și în cele mai tragice situații din viața noastră, le putem transforma pe acestea într-o binecuvântare.

Prin urmare, îndemnul „stau acasă" este bun în actualele împrejurări de viață, dar trebuie completat creativ cu „ceea ce fac sau cum trăiesc acasă".

Sfântul Sofronie aghioritul şi isihastul recomanda: „Pentru a nu pierde binecuvântarea pe care v-a dăruit-o Dumnezeu, luptați să urmați fiecare gând care vă inspiră și să alungați orice gând care vă ucide".

Traducere din limba greacă de pr. Florin-Cătălin Ghiț

Luminița Cornea, *Pe cărarea Crucii: convorbiri duhovniceşti cu IPS. Ioan, Mitropolitul Banatului,* Editura Agnos, Sibiu, 2019.

Scriitoare cunoscută în peisajul cultural românesc, ce a adus valoroase contribuții în ceea ce priveşte cercetarea filologică, teologia şi spiritualitatea sau istoriografia[1], prof. dr. Luminița Cornea continuă seria de convorbiri cu părintele Arhiepiscop şi Mitropolit Ioan al Banatului,[2] primită călduros deopotrivă de cititori şi critică,[3] cu un nou volum ce conține aproape cincizeci de noi dialoguri pe teme de actualitate.

Intervievat de către priceputa cercetătoare covăsneană, părintele Ioan răspunde la întrebări ce privesc atât practica de zi cu zi a vieții creştine, cât şi aspectele de actualitate şi noutate interpretativă ale unor aspecte precum Sfânta Cruce, iubirea de aproapele, suferință, rolul rugăciunii, sau chestiuni de sensibilitate şi actualitate patriotică.

Seria de dialoguri este deschisă de un frumos studiu introductiv, intitulat: *Mitropolitul Ioan şi graiul românesc* (p. 5-50), în cadrul căruia autoarea aduce în atenție contribuțiile ierarhului avut în vedere, la dezvoltarea culturii şi spiritualității româneşti. Urmează apoi frumoasele convorbiri, puse sub auspiciile câte unei frumoase metafore. Astfel, de exemplu, un frumos text dedicat Sfintei Cruci şi rolului ei liturgico-practic, poartă titlul: *„Crucea este mantia cu care L-am petrecut noi pe Hristos spre Tatăl cel Ceresc"* (p. 58-62). Pornind de la întrebări ce se iscă firesc în sufletul omului, indiferent de pregătirea şi nivelul teologic, Mitropolitul Banatului prezintă într-un limbaj deopotrivă accesibil şi pratic, chestiuni ce, în spațiul cercetării teologice sunt adesea îmbrăcate în formulări de specialitate, inaccesibile din punct de vedere terminologic publicului larg, oferind o teologie ce, fără a se vulgariza, devine uşor de înțeles pentru orice categorie de cititor. Iată un astfel de exemplu: **"L.C.:** *Înaltpreasfințite Părinte, vă rog să ne vorbiți despre semnificațiile crucii. De exemplu, cum să înțelegem expresia ce cruce grea mi-a dat Dumnezeu?* **Îps. Ioan:** Aşvrea să vorbesc despre cruce din cu totul altă perspectivă. Noi privim la frații noştri din jur și vedem câte un om foarte necăjit, țintuit la pat, bolnav și zicem: *Doamne, ce grea cruce are omul acesta!* Știți ce este crucea? Crucea este arma, este sabia cu care noi ne apărăm de păcate. *Crucea este sabia, arma pe care noi o înfigem în păcate, ca să moară.* Hristos, pe crucea aceea de lemn, S-a jertfit pentru noi. Apoi a luat crucea ca pe o armă, ca pe o sabie și a înfipt-o în inima morții și a omorât moartea. Cum cântăm noi la Paşti? *Cu moartea pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le.* Iată ce a făcut Hristos cu crucea! S-a apărat de moarte. S-a luptat cu ea, cu moartea, dar Și-a asumat suferința ei. Și vedeți cum crucea are formă de sabie. Ați văzut? Sabia are tăişul acela lung și are un braț care să apere mâna ostașului. Vedeți și la cruce este o parte mai lungă și o parte și mai scurtă–de acolo de sus a apucat-o Hristos și a înfipt-o în inima morții și a omorât-o pentru totdeauna. De când a înfipt Hristos crucea în inima morții, de atunci eu și frățiile voastre (toți cititorii) nu mai suntem sortiți doar putrezirii în pământ, ci să trecem dincolo, mai departe, în viața de veci, aşa cum a fost și Hristos – trei zile stând în adâncul pământului, coborât la iad, apoi i-a ridicat în Împărăția Sa". (p. 59).

Frumoase sunt şi tâlcuirile scripturistice şi practice ale unor pasaje nou-testamentare, pe care părintele Ioan le oferă. De

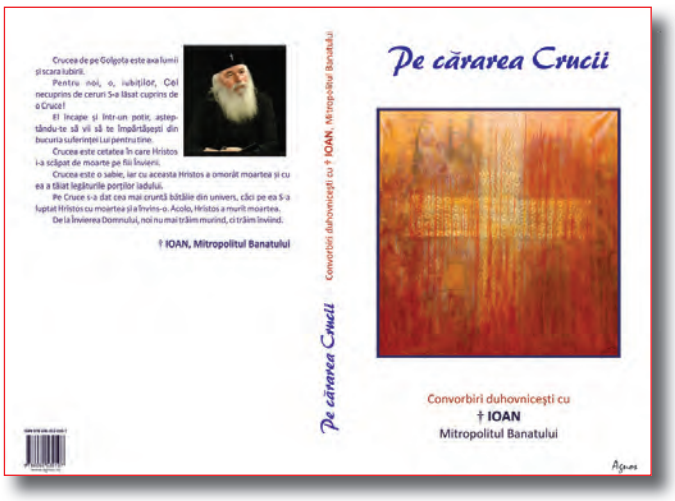

multe ori, în cele prezentate se întrepătrund exegeza cu discursul ce ține de sfera spiritualității, filologia şi istoria. Aşa se întâmplă, de exemplu, atunci când dânsul vorbeşte despre cei zece leproşi. În câteva fraze, reuşeşte să prezinte vindecarea, descriind şi raporturile sociale ce defineau Israelul acelor vremuri şi actualizând totodată mesajul pericopei asupra căreia se opreşte: „Mântuitorul îi trimite să se arate preoților. Taina preoției este una dintre cele șapte taine. Preoții, în legea veche, țineau loc și de doctori și acei leproși care se vindecau trebuia să se arate înaintea lor, iar ei le dădeau dreptul să locuiască printre oameni. Pentru aceasta Mântuitorul îi trimite la ei, aşa cum și astăzi îi trimite pe toți cei care sunt loviți de lepra păcatelor. Putea să nu-i trimită, pentru că El era mai presus decât orice preot de la Templu. Dar prin aceasta, Hristos a întărit preoția și le-a lăsat până astăzi preoților ca, la ei, în fața lor, să se arate, către ei, către preoți, să se îndrepte toți aceia care au o suferință, toți aceia care în viața aceasta au greşit. Ca preot, prin harul lui Dumnezeu, să-i dezlege de păcate" (p. 120-121).

Pentru toate aceste lucruri şi multe altele asemenea, cel de-al treilea volum de convorbiri cu părintele Mitropolit Ioan al Banatului, intitulat *Pe cărarea Crucii,* o adevărată "mană cerească" pentru sufletul oricărui cititor, se cuvine semnalat şi recomandat. Nădăjduim că cititorii vor găsi răgazul de a poposi măcar puțin asupra lor şi îi asigurăm că, dacă o vor face, vor avea prilejul unei zăbave extrem de rodnice şi de ziditoare.

Ierom. Maxim (Morariu)

[3] Mitropolit Hierotheos Vlachos, *Psihoterapia Ortodoxă. Ştiința Sfinților Părinți,* Traducere din engleză în limba română de Irina Luminița Niculescu, Editura Învierea, Arhiepiscopia Timişoarei, 1998; a se vedea şi ediția tradusă din limba greacă Ierotheos, Mitropolit al Nafpaktosului, *Ştiința Medicineii Duhovniceşti. Practica psihoterapiei ortodoxe,* Traducere de Protos. Teofan Munteanu, Sofia, Bucureşti, 2017, n.tr.

[1] Prin intermediul unor lucrări precum: Luminița Cornea, *Romulus Cioflec, o viață în imagini,* Centrul Cultural Județean Covasna, Sfântu Gheorghe, 2016; Idem, *Pe cărarea Raiului. Convorbiri duhovniceşti cu Înalt-Preasfințitul Ioan, Arhiepiscop al Covasnei şi Harghitei,* ed. a II-a, Editura Sophia, Bucureşti, 2014; Idem, *Scriitori. Case memoriale,* vol. 1, Editura Nico, Târgu-Mureş, 2001; Idem, *Întru lumina munților – fragmente de spiritualitate românească,* Editura Nico, Târgu Mureş, 2013; Idem, *Excursia literară – îndemn spre cunoaştere,* Editura Casa Cărții de Ştiință, Cluj-Napoca, 2010; Idem, *Locuțiuni verbale în romanul istoric sadovenian – o abordare gramaticală, stilistică şi poetică,* Editura Casa Cărții de Ştiință, Cluj-Napoca, 2008; Luminița Cornea, Constantin Catrina, Ioan Lăcătuşu, *Teculeştii din neam în neam,* Editura Angvstia, Sfântu Gheorghe, 2008; Afrian Costache, Luminița Cornea, Cristina Ionescu, Gheorghe Lăzărescu, *Atlasul literaturii române,* Editura Cartographia, Bucureşti, 2003; Ioan Lăcătuşu, Luminița Cornea, Ioan Luca, *Personalități ale oraşului Covasna,* Editrura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, 2009. Acestora li se adaugă şi edițiile îngrijite de dânsa. A se vedea: Romulus Cioflec, *Cupa Domeniilor, comedie în trei acte,* ed. Luminița Cornea, Editura Angvstia, Sfântu Gheorghe, 2012; Ioan Graure, *Cinstirea părinților – culegere de predici şi articole,* ed. Luminița Cornea, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, 2008; Justinian Teculescu, *Pentru neam şi pentru lege – cuvântări şi predici,* ed. Luminița Cornea, Editura Angvstia, Sfântu Gheorghe, 2006; Societatea de Ştiințe Filologice – filiala Covasna, *Ideea de Eminescu,* ed. Luminița Cornea şi Cristina Vişan, Editura Arcuş, Sfântu Gheorghe, 2000; ***, *Romulus Cioflec – un ardelean pe drumurile lumii,* ed. Luminița Cornea, Editura Arcuş, Sfântu Gheorghe, 2007; Romulus Cioflec, *Moarte cu bucluc,* ed. Luminița Cornea, Muzeul Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, 1998; ***, *Poezii populare culese de Dimitrie Cioflec,* ed. Luminița Cornea, Societatea de Ştiințe Filologice, Filiala Sfântu Gheorghe, 1994; Idem, *Studii şi articole literare,* Editura Pastel, Braşov, 2014; Idem, *Asociațiunea Astra întru iubire de suflet românesc,* Editura Asociațiunii Astra, Sibiu, 2015.

[2] Ce conține atât mai-sus pomenitul volum *Pe cărarea Raiului,* cât şi: Idem, *Înviatul din Nazaret. Convorbiri duhovniceşti cu Înaltpreasfințitul Ioan al Banatului,* realizate de prof. dr. Luminița Cornea, Editura Sophia, Bucureşti, 2017.

[3] Fapt dovedit de cele 19 recenzii şi prezentări ce le-au fost dedicate. Cf. Idem, *Pe cărarea Crucii: convorbiri duhovniceşti cu Ips. Ioan, Mitropolitul Banatului,* Editura Agnos, Sibiu, 2019, p. 289-291.

IPS ANDREI
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 şi 10.00, conduce şedinţa Consiliului Permanenţei Eparhiale.

În timpul anului universitar, în fiecare **miercuri** şi **vineri**, între orele 8.00 şi 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenţii din anii III şi IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 şi 21.00, realizează emisiunea *„Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creştină pe unde hertziene"*, pentru postul de radio „Renaşterea".

În fiecare **miercuri** şi **vineri**, între orele 10.00 şi 15.00, acordă audienţe clerului şi credincioşilor.

Martie 2020

1 martie

În biserica din Jucu de Mijloc, protopopiatul Cluj I, oficiază Sfânta Liturghie şi rosteşte cuvântul de învăţătură. Acordă părintelui paroh, Alexandru Baltă, distincţia „Crucea Arhiepiscopală". Acordă domnului primar, Valentin Dorel Pojar, „Gramata Mitropolitană însoţită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a fiecărui creştin". Conferă domnului Florin Gheorghe Zirbo, comandantul Unităţii Militare 01489 din Jucu, Ordinul „Sfinţii Martiri şi Mărturisitori Năsăudeni".

Oficiază slujba de sfinţire a trei noi Troiţe amplasate la intrarea în curtea bisericii din Jucu de Mijloc şi noul Altar de vară.

Săvârşeşte slujba de binecuvântare a noii Capele Mortuare din cimitirul parohiei Jucu de Mijloc. Rosteşte un cuvânt duhovnicesc.

Oficiază slujba de binecuvântare a amplelor lucrări efectuate la Căminul Cultural din localitatea Jucu de Mijloc. Este însoţit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujeşte Vecernia şi Pavecerniţa Mică. Rosteşte o cateheză şi împlineşte tradiţionalul ritual al iertării de la începutul Postului Mare.

2 martie

În biserica din Copăceni, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Vasile Bucur), slujeşte Pavecerniţa Mare în cadrul căreia s-a citit prima parte a Canonului Mare. Rosteşte un cuvânt de învăţătură. Este însoţit de domnul Adrian Eugen Truţa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

3 martie

În biserica Mănăstirii Floreşti, protopopiatul Cluj II, împreună cu PS Părinte Teofil de Iberia, Arhiereu vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei şi Portugaliei, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, monahia Gabriela Nemeş, fost director al postului de radio „Renaşterea". Rosteşte un cuvânt de mângâiere.

În biserica filiei Băbuţiu a parohiei Făureni, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Marcel Popa), slujeşte Pavecerniţa Mare cu cea de-a doua parte a Canonului Mare. Rosteşte un cuvânt de învăţătură.

4 martie

În biserica din Sălicea, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Liviu Rus), slujeşte Pavecerniţa Mare cu cea de-a treia parte a Canonului Mare. Rosteşte un cuvânt de învăţătură. Este însoţit de domnul Adrian Eugen Truţa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

5 – 9 martie

Face o deplasare în Austria. Vineri, 6 martie, participă la recepţia oferită, în cinstea membrilor Academiei Europene de Ştiinţe şi Arte, de primarul oraşului Salzburg. Sâmbătă, 7 martie, în Aula Mare a Universităţii din Salzburg, participă la şedinţa anuală a membrilor Academiei, sesiune festivă la împlinirea a 30 ani de la înfiinţare. Rosteşte un cuvânt duhovnicesc. Duminică, 8 martie, slujeşte Sfânta Liturghie în parohia ortodoxă română din Linz. Rosteşte cuvântul de învăţătură şi îi conferă părintelui paroh, Emanuel Sorin Bugner, distincţia „Crucea Arhiepiscopală". Este însoţit de domnul Adrian Eugen Truţa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

10 martie

Face o vizită pe şantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei" de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoţit de domnul Sorin Câlea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

11 – 13 martie

Cu binecuvântare Înaltpreasfinţitului Părinte Pimen, Arhiepiscopul Sucevei şi Rădăuţilor, se reculege la Mănăstirea Sihăstria Putnei. Vizitează Complexul Mănăstiresc de la Arbore, judeţul Suceava şi Mănăstirea Putna.

14 martie

Face o vizită la Mănăstirea „Naşterea Maicii Domnului" de la Piatra Fântânele, protopopiatul Bistriţa.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujeşte la Litie şi rosteşte un cuvânt de învăţătură.

15 martie

În curtea bisericii din Nădăşel, protopopiatul Huedin (paroh: Pr. Ciprian Ioan Marc), slujeşte Sfânta Liturghie şi rosteşte cuvântul de învăţătură. Conferă domnului Gheorghe-Lucian Broaina, primarul comunei Gârbău, Ordinul „Sfinţii Martiri şi Mărturisitori Năsăudeni". Este însoţit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

Pe scena din faţa Catedralei Mitropolitană, slujeşte Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte o cateheză. Hiroteseşte întru duhovnic pe PC Pr. Olimpiu Ioan Vidican de la parohia Nimigea de Sus, protopopiatul Năsăud.

ÎPS Mitropolit Andrei, rostind Rugăciunea specială pentru încetarea epidemiei *la finalul Sfintei Liturghii* ***săvârşite la Mănăstirea Înălţarea Sfintei Cruci de la Căşiel, Protopopiatul Dej, 29 martie, 2020.***

16 martie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Elisabeta" din Cluj-Napoca. Este însoţit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, duhovnicul Facultăţii de Teologie din Cluj-Napoca.

17 martie

Prezidează şedinţa extraordinară a Permanenţei Consiliului Eparhial în vederea stabilirii măsurilor excepţionale ce vor fi luate în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului şi Clujului, ca urmare a declarării Stării de Urgenţă.

Realizează o emisiune pentru postul de televiziune Orizont TV.

18 martie

Face o vizită pe şantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei" de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoţit de domnul Sorin Câlea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

19 martie

Face o vizită în protopopiatul Turda. Vizitează parohia misionară din Hărcana (paroh: Pr. Sebastian Popa), în vederea construirii unei noi biserici şi Mănăstirea „Mihai Vodă".

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, prezidează şedinţa Consiliului Profesoral. Rosteşte un cuvânt duhovnicesc.

20 martie

Face o vizită pe şantierul Centrului de Tineret „Sfântul Ioan Valahul" de la Câmpeneşti, protopopiatul Cluj I.

21 martie

Pe scena din faţa Catedralei, asistă la Vecernie şi rosteşte un cuvânt de învăţătură.

22 martie

Pe Altarul de vară al Mănăstirii Ciucea, protopopiatul Huedin, slujeşte Sfânta Liturghie şi rosteşte cuvântul de învăţătură.

În Catedrala Mitropolitană, slujeşte Vecernia şi rosteşte o cateheză. Prin intermediul postului de radio „Renaşterea", transmite un mesaj de îmbărbătare credincioşilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului şi Clujului.

23 martie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Vasile cel Mare" de la Someşul Cald, protopopiatul Huedin. Este însoţit de domnul Adrian Eugen Truţa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

24 martie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Treime" de la Soporul de Câmpie, protopopiatul Turda. Este însoţit de PC Pr. Alexandru Constantin Ciui, protopopul de Cluj II.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Pavecerniţa Mare şi slujeşte la Litie. Prin intermediul postului de radio „Renaşterea", rosteşte un cuvânt de învăţătură.

25 Martie (Buna Vestire)

În Catedrala Mitropolitană, slujeşte Sfânta Liturghie unită cu Vecernia şi rosteşte un cuvânt de învăţătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Pavecerniţa Mare. Transmite, prin intermediul postului de radio „Renaşterea" şi pe reţelele de socializare, cuvânt de îmbărbătare către credincioşii din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului şi Clujului.

26 martie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfinţii Ilie şi Lazăr" de la Cristorel, protopopiatul Cluj I.

27 martie

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Pavecerniţa Mare şi rosteşte o rugăciune pentru personalul medical şi personalul din cadrul Ministerului Afacerilor Interne şi Ministerului Apărării Naţionale aflaţi în luptă pentru oprirea noii boli molipsitoare ce afectează lumea întreagă. Prin intermediul postului de radio, rosteşte un cuvânt de învăţătură.

28 martie

În Catedrala Mitropolitană, slujeşte Vecernia Mare şi, prin intermediul postului de radio „Renaşterea", rosteşte un cuvânt de învăţătură.

29 martie

În biserica Mănăstirii „Înălţarea Sfintei Cruci" de la Căşiel, protopopiatul Dej, slujeşte Sfânta Liturghie şi rosteşte cuvântul de învăţătură.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujeşte Vecernia şi rosteşte o cateheză prin intermediul postului de radio „Renaşterea".

30 martie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Pavecerniţa Mare.

31 martie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Vasile cel Mare" de la Someşul Cald, protopopiatul Huedin.

A consemnat Arhid. Claudiu Ioan Grama

PS EPISCOPUL-VICAR BENEDICT BISTRIȚEANUL

Martie 2020

1 martie:

Slujește Sfânta Liturghie în satul natal, Sartăș, oraș Baia de Arieș, Arhiepiscopia Alba Iuliei și rostește un cuvânt de învățătură; din sobor au făcut parte PC Pr. Andrei Bâldea, Protopop de Câmpeni, PC Pr. Doru Zinveliu, Protopop de Beclean, PC Pr. Dan Lupuțan, Protopop de Huedin, PC Pr. Ioan Vesa, parohul satului Sartăș și alți preoți, fii ai satului.

De la ora 18^{00}, participă la vecernie în Catedrala Mitropolitană alături de IPS Mitropolit Andrei.

2 martie:

Participă la ședința Permanenței Eparhiale.

De la ora 18^{00}, slujește Canonul Sfântului Andrei Criteanul în cadrul Pavecerniței Mari la Catedrala Mitropolitană și rostește un cuvânt de învățătură.

La Mănăstirea Florești, alături de PS Părinte Teofil de Iberia, de la ora 20^{30}, săvârșește slujba priveghiului pentru Maica Gabriela Nemeș, Directorul Muzeului Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, și rostește un cuvânt de învățătură.

3 martie:

Săvârșește slujba înmormântării doamnei avocat Lucia Olimpia Nemeș la Catedrala din Turda.

De la ora 18^{00}, slujește partea a doua a Canonului Sfântului Andrei Criteanul în cadrul Pavecerniței Mari, la biserica studenților din cartierul Hașdeu (Cluj-Napoca).

4 martie:

Program de audiențe.

De la ora 18^{00}, slujește partea a treia a Canonului Sfântului Andrei Criteanul în cadrul Pavecerniței Mari la Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel" din cartierul Mănăștur (Cluj-Napoca).

5 martie:

Predă cursul de „Spiritualitate ortodoxă", anul III, cursul de „Limbă și literatură siriacă", anul II, și cursul de „Teologie, viață social-politică și relații interreligioase în spațiul siriac", Master anul I, la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca;

Săvârșește slujba înmormântării colonelului Ion Ioniță, fost comandant al Inspectoratului de Jandarmi Cluj, în cimitirul din Mănăștur, Capela Veche.

De la ora 17^{00}, slujește partea a patra a Canonului Sfântului Andrei Criteanul în cadrul Pavecerniței Mari, la Biserica „Pogorârea Duhului Sfânt" de pe strada Meteor, cartierul Zorilor (Cluj-Napoca).

6 martie:

Program de audiențe.

De la ora 16^{00}, slujește Liturghia Darurilor mai Înainte Sfințite la Mănăstirea Nicula.

7 martie:

De la ora 19^{00} participă la concertul caritabil „Doina Cornea. Lumina din întuneric", Sala Auditorium Maximum, Cluj-Napoca.

8 martie:

Săvârșește Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare la Mănăstirea – Memorialul de la Gherla, cu ocazia hramului, „Sfinții 40 de Mucenici", și rostește un cuvânt de învățătură

De la ora 18^{00}, participă la slujba Vecerniei și a Pavecerniței Mici la Catedrala Mitropolitană și rostește cateheza.

9 martie:

De la ora 11^{00}, săvârșește slujba parastasului la monumentul luptărilor anticomuniști din Cluj-Napoca și rostește un cuvânt ocazional.

10 martie:

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Vasile cel Mare", Someșul Cald.

Susține seminarul de Spiritualitate ortodoxă, anul III, la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

11 martie:

Program de audiențe la birou.

12 martie:

Face o vizită pastorală la Mănăstirea „Înălțarea Domnului", Muntele Rece.

13 martie:

Program de audiențe la birou.

14 martie:

De sărbătoarea Sfântului Cuvios Benedict de Nursia, săvârșește Sfânta Liturghie la Capela Seminarului Teologic din Cluj-Napoca și rostește un cuvânt de învățătură.

15 martie:

Săvârșește Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare în fața Catedralei Mitropolitane și rostește omilia duminicii.

De la ora 18^{00}, participă la slujba Vecerniei în Catedrala Mitropolitană, alături de IPS Mitropolit Andrei.

16 martie:

Participă la ședința de Permanenței Eparhiale.

17 martie:

De la ora 9^{00}, participă la ședința specială a Permanenței.

Face o vizită pastorală la Mănăstirile Râșca Transilvană și Crucea Iancului din Protopopiatul Huedin.

18 martie:

Program de audiențe și spovedanie.

19 martie:

Predă online cursul de „Spiritualitate ortodoxă", anul III, cursul de „Limbă și literatură siriacă", anul II, și cursul de „Teologie, viață social-politică și relații interreligioase în spațiul siriac", Master anul I, la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

20 martie:

Program de audiențe.

De la ora 17^{00}, slujește Liturghia Darurilor mai Înainte Sfințite în pridvorul bisericii Parohiei Valea Fânațelor și rostește un cuvânt de învățătură.

21 martie:

Face o vizită pastorală la Mănăstirea Cristorel, Protopopiatul Cluj I.

22 martie:

Săvârșește Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare în fața bisericii Parohiei Gheorghieni-Sat și rostește omilia duminicii.

23 martie:

De la ora 9^{00}, participă la ședința Permanenței Eparhiale.

25 martie:

De sărbătoarea Bunei Vestiri, slujește Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur unită cu vecernia în Capela Seminarului Teologic din Cluj-Napoca și rostește un cuvânt de învățătură.

26 martie:

Predă online cursul de „Spiritualitate ortodoxă", anul III, cursul de „Limbă și literatură siriacă", anul II, și cursul de „Teologie, viață social-politică și relații interreligioase în spațiul siriac", Master anul I, la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

27 martie:

De la ora 16^{00}, asistă la Liturghia Darurilor mai Înainte Sfințite săvârșită în fața Seminarului Teologic din Cluj-Napoca.

28 martie:

De la ora 17^{00} slujește Vecernia la Mănăstirea Dobric, Protopopiatul Beclean, și rostește un cuvânt de îmbărbătare.

29 martie:

Săvârșește Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare în Catedrala Mitropolitană și rostește omilia duminicii.

30 martie:

De la ora 9^{00}, participă la ședința Permanenței Eparhiale.

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, (martie 2020)

În perioada 1-7 martie 2020 a avut loc la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca prima săptămână duhovnicească a Postului Mare: Duminică, 1 martie 2020 a fost săvârșită Slujba *Utreniei*, la Capela Facultății, urmată de Sfânta Liturghie, iar seara *Vecernia* și *Pavecerniița Mică*, la Catedrala Mitropolitană. Î. P. S. Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a susținut o cateheză; Luni, 2 martie 2020, a fost săvârșit Ceasul I, la Capela Facultății, iar seara, la Catedrala Mitropolitană, *Canonul cel Mare*. A predicat P. S. Benedict Bistrițeanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului; Marți, 3 martie 2020, a fost săvârșit Ceasul al III-lea, la Capela Facultății, iar seara, la Catedrala Mitropolitană, *Canonul cel Mare*. A predicat pr. conf. univ. dr. abil. Patriciu-Dorin Vlaicu; Miercuri, 4 martie 2020, a fost săvârșit Ceasul al VI-lea, la Capela Facultății, iar seara, la Catedrala Mitropolitană, *Canonul cel Mare*. A predicat Pr. conf. univ. dr. Marin Cotețiu; Joi, 5 martie 2020, a fost săvârșită Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite, la Capela Facultății, iar seara la Catedrala Mitropolitană, *Canonul cel Mare*. A predicat pr. dr. Florin Stan, protopop al Protoieriei Târgu Lăpuș - Episcopia Maramureșului și Sătmarului, la invitația ASCOR Cluj-Napoca; Vineri, 6 martie 2020 a fost săvârșit Ceasul al IX-lea, la Capela Facultății, iar seara, Pavecerniița Mică; Sâmbătă, 7 martie 2020, seara, a fost săvârșită Vecernia Mare cu Litie, la Capela Facultății.

La slujba Pavecerniței Mari, în cadrul căreia s-a citit Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul au participat studenții și profesorii Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, alături de părinții slujitori ai Catedralei, profesorii și elevii Seminarului Teologic Ortodox, Răspunsurile la slujbă au fost date de Corul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de Arhid. asist. univ. dr. Daniel Mocanu.

*

În perioada 3-7 martie 2020, pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu a fost oaspetele Facultății de Teologie Evanghelică Luterană Augustana din Neuendettelssau - Germania, unde a susținut un Workshop pe teme de muzică bisericească corală.

*

Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu a participat, în calitate de membru, sâmbătă, 7 martie 2020, la ședința festivă anuală a Academiei Europene de Științe și Arte din Salzburg, Austria, ediția a XXX-a. La eveniment a fost prezent Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

*

Duminică, 8 martie 2020, la Centrul Social-Misionar „Icoana Maicii Domnului Bucuria tuturor celor necăjiți" de la Catedrala Sfânta Vineri din Chișinău, pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie, Director de departament la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, a susținut conferința cu tema *Cu iubire, prin post, spre Înviere*.

*

Luni, 9 martie 2020, pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci a susținut la Huedin conferința: *Întâlnire și iubire în era internetului*. **La** evenimentul organizat de Protopopiatul Ortodox Huedin, Casa orășenească de Cultură, Liceul Teoretic Octavian Goga și Liceul Tehnologic Vlădeasa, au participat peste 100 de elevi.

*

Joi, 12 martie 2020, în cadrul ședinței preoților din Protopopiatul Ortodox Cluj 1 a avut **loc** lansarea cărții lect. univ. dr. Paul Siladi cu titlul: *Riscul Iubirii - despre buna întrebuințare spirituală a obișnuitului*, apărută la Editura Doxologia. Au luat cuvântul: pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea, prodecanul Facultății, și autorul.

*

În data de 22 martie 2020, a III-a Duminică a Postului Mare, Parohia Ortodoxă a Tuturor Sfinților Cetatea Fetei Florești a organizat o seară duhovnicească la care a fost invitat și a participat pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru.

*

În zilele de 8, 15 și 22 martie 2020, Departamentul Misionar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului a derulat Proiectul Misionar-Catehetic intitulat: *Pași spre cunoașterea credinței*, cu tema *Tainele de inițiere creștină: Botezul și Mirungerea*. Cadre didactice ale Facultății de Teologie Ortodoxă care au expus cateheze au fost: pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea (Nădășel, protopopiatul Huedin), pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru (Vâlcele, protopopiatul Cluj I), arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia (Cuzdrioara, protopopiatul Dej) și pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci (Feldru II, protopopiatul Năsăud).

*

În primele Duminici ale Postului Mare, studenții Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, însoțiți de cadre didactice au continuat activitatea misionară ce constă în cântarea la strană şi oferirea răspunsurilor la Sfânta Liturghie, rostirea unui cuvânt de învățătură şi discuții cu preoții şi cu credincioşii din parohiile Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, după următorul program:

Duminică, 8 martie 2020 filia Pruniș a Parohiei Șutu (protopopiatul Turda) - pr. lect. univ. dr. Grigore-Dinu Moș;

Duminică, 15 martie 2020 Parohia Guga (protopopiatul Dej) - arhid. asist. univ. dr. Daniel Mocanu.

Dr. Dacian But-Căpușan

Stavrofora Teodora Cîmpan, Protos. Dr. Anastasie Berbecel, Protos. Dr. Visarion Pașca, Istoricul Mănăstirii Acoperământul Maicii Domnului Florești-Tăuți, jud. Cluj - la 25 de ani de la întemeiere - (1994-2019), Cluj-Napoca, Ed. Renașterea, 2019, 430 p.

Recent, a văzut lumina tiparului o temeinică monografie a unei importante mănăstiri din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului: *Acoperământul Maicii Domnului* de la Florești-Tăuți, care ființează de două decenii și jumătate.

Apărută sub auspiciile Editurii Renașterea, cartea îi are ca autori pe maica stareță stavrofora Teodora și pe cei doi părinți duhovnici ai mănăstirii: Protos. dr. Anastasie și Protos. dr. Visarion și are 12 secțiuni, urmate de *Concluzii finale*, *Bibliografie*, *Anexe* și *Ilustrații*.

Prima secțiune, *Introducere* cuprinde *Cuvântul de binecuvântare* al ÎPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, *Cuvânt de suflet* semnat de Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru care subliniază că publicarea unor monografii mănăstirești, parohiale (sătești) sau ale unor personalități bisericești și culturale românești sunt părți din Istoria Neamului nostru strămoșesc (p. 11) și *Prefață* în care se precizează că această lucrare are la bază *Monografia Mănăstirii Acoperământul Maicii Domnului Florești-Tăuți* (alcătuită de Preacuvioasa maică stareță Teodora, publicată în 2004) și Monografia Mănăstirii Acoperământul Maicii Domnului Florești (alcătuită de Preacuviosul părinte Anastasie, publicată în 2016) și se aduc mulțumiri tuturo celor care au contribuit la apariția acestei cărți aniversare.

Capitolul II: *Monahismul creștin ortodox în Transilvania - Scurtă prezentare* face o incursiune în istoria monahismului ortodox în general, al celui ardelean în special, marcat de numeroase jertfe, enumerând cele mai vechi vetre monahale din teritoriul intracarpatic.

Prin intermediul capitolului III: *Localitatea Florești: așezare geografică și scurt istoric*, cititorului îi sunt aduse în atenție câteva date de ordin geografic, istoric, demografic legate de unitatea administrativ teritorială în care este situat locașul monahal, comuna Florești (cu satele Florești, Luna de sus și Tăuți), spațiu multicultural și pluriconfesional, din imediata apropiere a municipiului Cluj-Napoca, una dintre cele mai vechi așezări din zonă și în prezent cea mai mare comună din țară, ca număr de locuitori (peste 30000).

Capitolul IV: *Mănăstirea Acoperământul Maicii Domnului Florești-Tăuți, jud. Cluj* reiterează aspecte despre începuturile mănăstirii, evidențiind activitatea vrednicului de pomenire preot paroh al Parohiei Sf. Dumitru Florești, Vasile Fizeșan - primul ctitor, a Comitetului de inițiativă, condus de ec. Ioan Beldea, a fostului primar al comunei, Ion Iliescu, a unităților militare din Florești, conduse de generalii Vasile Lateș, Liviu Galoș și Ioan Magdalena, a binefăcătorilor și sponsorilor care au contribuit la construirea mănăstirii.

Sunt oferite aici detalii importante: Piatra de temelie a fost pusă duminică, 20 noiembrie 1994 de Mitropolitul Bartolomeu. Proiectul este realizat de arhitecții Radu Spânu și Alexandru Lădariu, stilul este neobizantin, cu influențe românești, în special din Muntenia, forma de cruce latină trilobată. Biserica mănăstirii a fost edificată între anii 1994-2010. La 9 februarie 2001 PS Vasile Someșanul a săvârșit slujba de binecuvântare a locașului de cult. Catapeteasma din lemn de tei este executată în anul 2001 de către sculptorul Nicolae Câmpean din Sânmărghita, iar icoanele de pictorul Constantin Bumbu din Dej. Pictura murală în tehnica frescă aparține soților Manole și Rodica Pătrașcu din Focșani. Duminică 18 aprilie 2010 a avut loc un eveniment de mare bucurie duhovnicească - târnosirea bisericii de P. S. Irineu Pop Bistrițeanul (în prezent ÎPS Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei).

Capitolul V: *Sfințenie, slujire, ascultare* face referire la prăznuirea hramului mănăstirii, 1 octombrie care adună de fiecare dată o mulțime de credincioși din satele comunei Florești, din municipiul Cluj-Napoca, din comunele învecinate, dar și din zone mai îndepărtate (județele Bistrița-Năsăud, Sălaj, Maramureș etc), slujind un mare sobor de clerici. Aproape întotdeauna au fost săvârșite cu această ocazie slujbe arhierești de către ierarhii ortodocși de la Cluj: Mitropolitul Bartolomeu Anania (prezent la primul hram, în 29 septembrie 1996), ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, P. S. Irineu Bistrițeanul și P. S. Vasile Someșeanul. Este prezentat apoi programul liturgic al mănăstirii din decursul anului bisericesc (fiind săvârșite zilnic Sf. Liturghie și Cele Șapte Laude) și ascultările viețuitoarelor mănăstirii, maici și surori - aspecte duhovnicești, culturale, administrativ-gospodărești

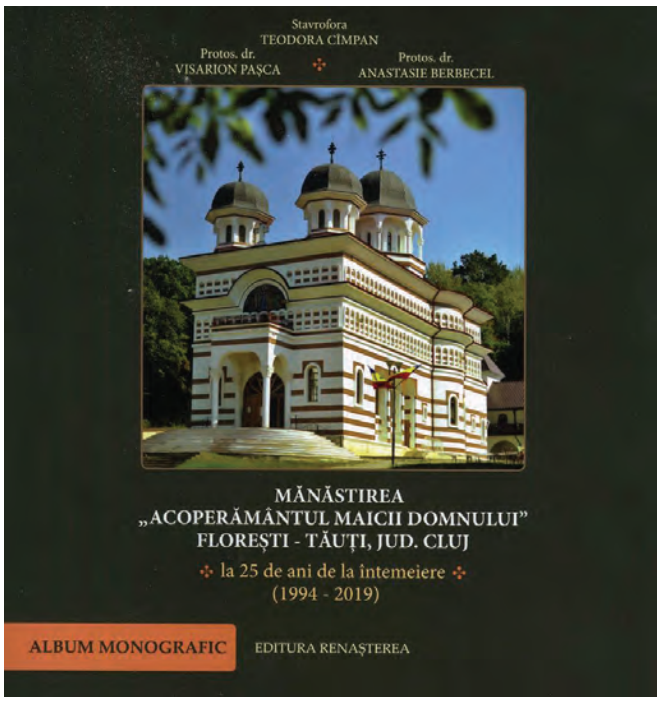

și de asistență socială (atelier de pictură pe sticlă și pe lemn, atelier de croitorie și confecționat rucodelii, brutărie, părculeț cu animale, apicultură, slujire la Așezământul pentru copii Sf. Onufrie cel Mare și la Centrul de Îngrijiri Paliative Sf. Nectarie al Mitropoliei).

Capitolul VI: *Trăire în unitatea Sfintei Treimi sub Acoperământul Maicii Domnului și al tuturor sfinților* conține gânduri cu privire la misiunea mănăstirii - slujirea lui Dumnezeu și a credincioșilor, exprimate de maica stareță și cei doi duhovnici ai mânăstirii, precum și considerații consemnate în Cartea de Aur a mănăstirii de pelerini, dintre care reținem: ÎPS Mitropolit Serafim al Germaniei, P. S. Episcop Macarie al Europei de Nord, Pr. prof. univ. dr. Nicu Moldoveanu, Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru, Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb, ambasadorul statului Israel în România, Prof. univ. dr. Aurel Sasu, Joris Vercammen, Arhiepiscop vechi-catolic de Utrecht, Arhim. Sofronie (Bulgaria) etc.

Capitolul VII, intitulat: *Ansamblul de chilii, ateliere și alte edificii* descrie construcțiile și amenajările din incinta locașului monahal: casa veche, casa nouă, casa monahală, casa mare cu trapeza nouă, atelierul de pictură pe sticlă, clopotnița, poarta cu turn spre cimitir, troițele, poarta maramureșeană, zidul de incintă, cimitirul și Așezământul Filantropic Sfântul Onufrie cel Mare, toate realizate cu multă jertfă.

Capitolul VIII: *Icoane. Alte odoare sfinte ale mănăstirii* prezintă Icoana Maicii Domnului Povățuitoarea, pictată în Sfâtul Munte Athos în anul 2008 deținută de mănăstire ca și moaștele Sfântului Mărturisitor Ioan Rusul, dăruite în anul 2013, moaște de la Sf. Ierarh Nicolae, dăruite în 2016, epitrahilul de la moaștele Sfântului Mucenic Efrem cel Nou, adus în anul 2013 și încălțările Sfântului Cuvios Gherasim din Kephalonia, dăruite în anul 2015.

Capitolul IX: *Starețe, duhovnici, obște și viață mănăstirească* enumeră pe aceia care au îndeplinit slujirea de starețe (monahia Semfora Ștefan, monahia Georgiana Palcău, stavrofora Haritina Cârciu și stavrofora Teodora Cîmpan), respectiv duhovnici (P. S. Vasile Someșeanul - primul duhovnic în perioada 1994-1996, ierom. Ilie Hanuschi, ieroschimonah Ambrozie Maxim, protos. dr. Visarion Pașca și protos. dr. Anastasie Berbecel), dar și viețuitoarele mănăstirii: monahii, rasofore, surori, unele slujesc în prezent la alte mănăstiri din țară (menționăm că aici a fost călugărită maica Paraschiva, starețа Mănăstirii Cristorel), precum și din Basarabia, Ungaria sau Spania.

Capitolul X: *Mănăstirea astăzi și proiecte de viitor* reafirmă înaltul nivel duhovnicesc și material al așezământului, autentică oază de trăire și reculegere duhovnicească, expunând obiectivele avute în vedere: finalizarea construcției complexului trapezei noi, amenajarea incintei, conform unui plan de arhitectură peisajeră, zidirea unui paraclis, a unui nou altar de vară, a unui arhondaric, amenajarea unei colecții muzeale etc.

Binevenit în iconomia lucrării este capitolul XI: *Monumente istorice, religioase și obiective turistice în județul Cluj* în care atenția cititorilor și a pelerinilor este îndreptată și spre alte locuri demne de văzut din apropierea mănăstirii: Muzeul Apei, biserica ortodoxă Sf. Dumitru, biserica romano-catolică din Florești, biserica din lemn din Tăuți, pădurea și parcul zoologic din Făget-Ciurila, apoi Catedrala Mitropolitană, Muzeul Mitropoliei Clujului, Mănăstirea Sf. Elisabeta, biserica Sf. Treime din Deal, Grădina Boteanică Alexandru Borza, cimitirul central, muzeele din municipiul Cluj-Napoca, mănăstirile, castelele, cetățile antice și medievale, rezervațiile naturale și stațiunile turistice de pe raza județului.

În ultimul capitol, XII, intitulat: *Sfânta Mănăstire Acoperământul Maicii Domnului Florești-Tăuți, jud. Cluj, scurt istoric* este publicat un rezumat al cărții în limbile română, engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană, greacă, rusă rusă și maghiară.

Concluzii finale sintetizează conținutul lucrării dedicate acestui spațiu în care se cultivă viața duhovnicească, credincioșii vrednici și evlavioși găsindu-și mângâiere sufletească.

Bibliografia este bogată, selectivă și actuală, însumând aproape 100 de titluri, izvoare edite și inedite, lucrări, studii și articole de specialitate, iar notele subsidiare sunt peste 300 la număr.

Anexele și *Ilustrațiile* completează demersul editorial, dând lucrării un plus de valoare. Aici regăsim mărturii cu privire la începuturile mănăstirii: documente ale Comitetului de inițiativă, lista donatorilor (teren, bani, materiale de construcție, obiecte de cult, mobilier), ctitorii picturii, 15 cuvântări ale ierarhilor care au slujit la mănăstire de hram sau cu alte ocazii, fotografii din diferite stadii de construcție a mănăstirii, de la hramuri, slujba de sfințire etc.

Deși fără o tradiție istorică îndelungată, această mănăstire de suflet al Clujului desfășoară o misiune deosebită, primește foarte mulți pelerini și poate fi socotită între cele mai mari și mai importante locașuri monahale din țară.

Dr. Dacian But-Căpușan

Comitetul de redacție:

Preşedinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei Andreicuț
Vicepreşedinte:
PS Episcopul-vicar Benedict Bistrițeanul
Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov,
Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. lect. dr. Liviu Vidican-Manci
Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț
Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera
Difuzarea:
Pr. dr. Nicolae-Dragoș Kerekes
Colaboratori permanenți:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta,
Dacian But Căpușan, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Login,
Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu,
Adrian Papahagi, Protos. Simeon Pintea, Eugen Adrian Truță,
Nicolae Turcan,

FILOCALIA

4

Aprilie 2020

Supliment al Revistei RENAȘTEREA

FONDATOR: EPISCOP NICOLAE IVAN 1919

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Fii Învierea mea

Romina Sopoian

Lanțurile păcatelor le spulberă,
Mântuitorule, cu moartea pe cruce,
Și spinii patimilor îi scoate
Cu sudoarea-Ți rece de sânge.

Eu sunt bătaia, piroanele, batjocura,
Cununa cea de spini pe fruntea Ta,
Dar Tu, cu dragostea, milostivirea,
Fii înc-o dată Învierea mea!

Deschide-Ți brațele pe cruce
și ieși întru întâmpinarea mea!
Cred, Doamne, în Înviere, pentru că-n privirea Ta
Îți văd dorința arzătoare de-a-mi dărui mântuirea.

Crucea izbăvitoare a jertfei

Dumitru-Tiberiu Fișcu

Cine ştie că se jertfeşte, acela nu se jertfeşte cum trebuie. Cine s-a jertfit deplin nu ştie să se fi jertfit vreodată. Prin jertfă toate se arată în lume, dar jertfa însăşi rămâne pururea ascunsă. Ea este asemenea ochiului prin care toate se văd, cât timp ochiul nu se vede pe sine. A se vedea cineva doar pe sine înseamnă a fi orb. Unul ca acesta umblă în întuneric fără să ştie.

Ca dăruire deplină, din perspectiva limitată a omului, jertfa e complet neîntemeiată. Chiar dacă pare fără temei, întemeiază toate. Cine caută temeiuri mărunte pentru jertfă nu vrea să se jertfească. Cine nu vrea să se jertfească nu se cunoaşte pe sine. Dar cine se cunoaşte pe sine însuşi, acela se urăşte şi vrea să fie jertfit.

Crucea jertfei este instrumentul izbăvirii de sine. Prin ea vine toată pacea, toată libertatea, toată fericirea. Ea este asemenea unei uşi prin care omul iese afară din încăperea sa strâmtă şi mizerabilă, la aer şi la lumină. El dă foc acestei încăperi pentru că nu vrea să se mai întoarcă acolo vreodată. Şi nu vede în asta nicio jertfă. Ci doar un gest absolut firesc.

Jertfa de sine nu trebuie adusă în fața oricui, ci doar în Fața Celui ce poate să coboare focul Său din cer, pentru a o mistui deplin. Doar Domnul Iisus Hristos a adus acest foc mântuitor pe pământ. Jertfa trebuie să fie ardere de tot a sinelui. Orgoliul trebuie să fie omorât, nu doar rănit, pentru că orgoliul rănit este forma sa cea mai rea.

Cine arde de tot pentru Dumnezeu s-a izbăvit de orice preocupare fricoasă de sine. Cine arde de milă pentru ceilalți află în fiecare o fântână cu apă vie. Ca o apă stătută e însă cel ce se păstrează pe sine, şi tot ce reflectă i se pare murdar. Iar cine nu arde de tot pentru Domnul va fi pururea ros de frici, ca de viermi.

De ce există suferință?

Arhimandrit Andrei Coroianu

(Text transcris și prelucrat de redactorii suplimentului „Filocalia")

Am început să recitesc jurnalele de închisoare ale părinților care au fost închiși – viața lor este într-adevăr extraordinară, este viața trăită într-o tensiune continuă. Şi să ştiți că viața duhovnicească nu se prea poate trăi la înălțimea ei, decât fiind într-o tensiune continuă, adevărată. Este vorba despre acea tensiune pe care o simte sufletul când este conştient de sabia care îi atârnă deasupra capului. Această tensiune ne dezleagă de toate înțelesurile omeneşti, de toate locurile şi lucrurile lumeşti înspre care noi fugim şi care ne îndepărtează de Dumnezeu.

Un fel de a simți tensiunea aceasta bună, continuă, este suferința. Suferința este, într-adevăr, ceva care nu caută la față. Ea nu alege şi nu evită, nu are niciun criteriu de selecție, ci vine ca o ploaie torențială, peste toată lumea: peste tineri, peste bătrâni, peste prunci, peste învățați şi neînvățați, ea vine şi nu ocoleşte pe nimeni.

Noi nu prea avem cum să îl ajutăm pe cel care suferă, dar se poate totuşi. Un copil care suferă nu suferă pentru el, ci pentru noi. Un copil te învață pe tine să suferi. Ceea ce ar trebui să suferi tu, poate din cauza păcatelor tale, ca să poți renaşte în Hristos, îți arată el cum să suferi. Inima ta este poate atât de împietrită şi mintea atât de împrăştiată în această lume, încât singur nu reuşeşti. Şi un copil care suferă lângă tine reuşeşte să te sensibilizeze. Dumnezeu îngăduie lucrul acesta, ca prin suferința pruncilor, noi să ne sensibilizăm la suferința lui Hristos.

Care din noi se gândeşte profund, măcar şi numai cinci minute într-o zi întreagă, la suferințele pe care le-a îndurat Iisus pentru păcatele noastre? Să ştiți că nu poate exista viață duhovnicească, pe lângă rugăciunea care este ca oxigenul pentru sufletul nostru, fără meditație la patimile şi la suferințele Domnului. Suferința Celui mai

mare nevinovat pe Care L-a avut omenirea, a Celui Care a fost cel mai curat jertfit, torturat, chinuit, omorât, trebuie să fie zilnic în sufletul nostru, ca să mențină vie legătura noastră cu Dumnezeu. Nefăcând noi asta, Dumnezeu ne sensibilizează sufletul altfel, ne trezeşte prin suferința celor din jur. În ei, noi vom ajunge să Îl vedem pe Dumnezeu Care suferă. Chiar şi în cazul orbului din naştere, Iisus le spune oamenilor că nu păcătuise nici el, nici părinții lui, ci era orb ca să se arate prin el lucrarea lui.

Suferința te duce cu adevărat la umilință, la rugăciune şi la smerenie. Asta este calea. Numai când vezi un om suferind, mintea parcă îşi revine la normal, îşi revine mintea din împrăştierea ei şi vede lucrurile aşa cum sunt ele cu adevărat. Noi avem, totuşi, datoria de a încerca să uşurăm suferința aproapelui, dar avem şi datoria de a o primi şi de a vedea folosul ei, scopul ei adevărat.

Mai apoi, trebuie să unim crucea noastră personală cu cea a Mântuitorului. În afara acestei uniuni nu se poate spune că există viață creştină. Crucea uneşte. Hristos răstignit ar trebui să fie oglinda fiecărui om, oglinda care arată adevărata stare a sufletului. Şi apoi vei vedea, de fapt, starea lui Dumnezeu la care tu eşti chemat. Hristos Şi-a arătat dragostea prin Cruce, prin suferință. Şi când noi încercăm să vedem şi să înțelegem suferința aproapelui, noi înțelegem, de fapt, suferința Mântuitorului Care a murit pe cruce, în chinuri, pentru noi.

Gheronda Iosif Vatopedinul: un zâmbet pentru Dumnezeu

Romina Sopoian

„Îl vei veseli pe dânsul întru bucurie cu fața Ta" (Psalm 20: 6). Dumnezeu ne zâmbeşte în toată clipa şi ne invită şi pe noi să Îi zâmbim Lui, să ne exprimăm bucuria ca semn de necontestat al binecuvântării şi ocrotirii Sale. Sunt mulți oameni ai lui Dumnezeu care zâmbesc divinității neîncetat prin viața îmbunătățită pe care o duc, dar doar unul singur este Părintele Iosif Vatopedinul din Sfântul Munte Athos care, la 45 de minute de la trecerea la cele veşnice, le-a zâmbit oamenilor din eternitatea Dumnezeului nostru, arătând că zâmbetul este o calitate a celui care s-a născut muritor şi a murit nemuritor, invitându-ne să facem şi noi asemenea.

Gheronda Iosif Vatopedinul rămâne cunoscut pentru nevoința în rugăciune, pentru practica ascetică, pentru dobândirea şi păstrarea Duhului Sfânt, dar şi pentru lupta interioară împotriva întristărilor, a defăimărilor şi a prigoanelor pe care Dumnezeu le îngăduie să vină asupra noastră pentru ispăşirea păcatelor noastre. Întregul său parcurs monahal a fost anunțat chiar de la naşterea sa, care a avut loc la data de 1 iunie 1921, în curtea unei mănăstiri. Mama acestuia era însărcinată în luna a şaptea când a mers la slujbă la Mănăstirea Sfinților Doctori Cosma şi Damian din localitatea Droúsia, lângă Páfos, în Cipru. Pronia dumnezeiască a făcut ca în timpul Liturghiei mama să fie cuprinsă de durerile naşterii, astfel venind pe lume copilul botezat cu numele de Socratis. Acesta a crescut într-o familie cu o viață duhovnicească înaltă, tatăl lui având mare evlavie la Sfântul Pantelimon, protectorul familiei, în a cărui zi de prăznuire a şi adormit.

Un ucenic pe măsura duhovnicului

Continuarea firească a vieții sale duhovniceşti a făcut ca tânărul Socratis să fie tuns monah în 1937 la Mănăstirea Stavrovoúnio din Cipru, unde a trăit timp de zece ani alături de doi părinți plini de virtute, Gheronda Varnava şi Părintele duhovnic Ciprian. Acesta din urmă l-a îndemnat să plece în Sfântul Munte Athos pentru a lua legătura cu Gheronda Iosif Isihastul (numit şi Spileotul), atât de cunoscut pentru înălțimea sa duhovnicească. Astfel, în anul 1946, la vârsta de doar 25 de ani, tânărul monah a intrat în obştea Bătrânului Iosif, care îşi avea atunci sălaş în peşterile de la Sfânta Ana Mică. Cei mai folositori ani ai ascezei lui i-a petrecut, astfel, aproape de părintele său duhovnic, de la care nu a preluat acelaşi mod de viață cu desăvârşire isihast, ci viața fericită a ascultării.

Ucenicul Iosif spunea despre înțeleptul Gheronda că „Avea un caracter drept şi moral. Nu suferea nedreptatea şi minciuna. [...] Era neiertător cu sine însuşi. A fost unul dintre cele mai aspre caractere din epoca noastră. O asemenea asprime şi lepădare de sine sunt greu de întâlnit.

Şi, aşa cum am mai spus, cel mai important a fost că şi-a păstrat aceeaşi râvnă până la sfârşit. Încă de la început, a înțeles că doar nevoințele aspre îmblânzesc şi supun patimile omului trupesc. Aşa cum ne învață Sfinții Părinți, numai în felul acesta se eliberează gândul, pentru ca omul să ajungă la vederea de Dumnezeu. Gândul trebuie să dovedească faptul că a

supus simțurile. Iar când simțurile sunt supuse minții, şi harul se supune ei. Părintele a fost un caracter foarte puternic. Noi spuneam că avea inimă dublă. Cu semenii lui era blând şi înțelegător. Numai cu sine era nemilos." (*Despre Părintele Iosif Spielotul. Convorbire cu monahul Iosif Vatopedinul*).

Darurile Duhului Sfânt

Părintele Iosif Vatopedinul a cunoscut marea taină a reuşitei monahului tot de la Gheronda Iosif Isihastul, care, din experiența sa, a aflat că se găseşte în trăirea prezenței Duhului Sfânt. Apropierea de această taină s-a făcut prin duhovnicul său care într-o după-masă i-a spus că îi va trimite un dar pentru care va trebui să se pregătească. Neînțelegând prea multe, ucenicul Iosif şi-a continuat treburile; „seara însă, înainte să cheme numele Domnului de trei ori, a fost umbrit de mila lui Dumnezeu şi a simțit practic, pentru prima oară şi cu o intensitate foarte mare, plin de lacrimi fierbinți, dragostea lui Hristos şi adânca smerenie pe care o dăruieşte Duhul Sfânt. Primise acest premiu cu rugăciunile părintelui său. S-a hotărât să lupte şi mai mult, pentru tot restul vieții sale, pentru a-l dobândi şi a-l păstra" (Arhimandritul Efrem, *Gheronda Iosif Vatopedinul – Testament duhovnicesc*).

Prin învățarea şi menținerea unei rânduieli duhovniceşti şi cu rugăciunile sfântului său părinte, ascultătorul Iosif a devenit un luptător deplin, cu discernământ şi cu măsură împotriva minciunilor lumii şi a păcatului.

Minunea Maicii Domnului

După multă vreme de osteneală tainică în pustia Sfântului Munte, Părintele Iosif Isihastul s-a mutat la Nea Skiti, unde clima era mai blândă. Acesta a fost urmat de mai mulți ucenici, printre care şi de monahul Iosif Vatopedinul. Bătrânul duhovnic a trecut la Domnul în 1959, dar ucenicii lui au continuat să se nevoiască în acest schit.

Aici a avut loc o întâmplare minunată, după ce Părintele Iosif Vatopedinul s-a îmbolnăvit grav la intestine. Deşi medicii spuneau că avea mare nevoie de o intervenție chirurgicală, Domnul a arătat încă o dată că planurile Sale nu sunt întotdeauna precum cele ale omului. Sfântul Pantelimon s-a arătat unui pustnic prin care i-a transmis părintelui să-şi pună nădejdea în ajutorul şi puterea Maicii Domnului şi ea îl va vindeca. Numai auzirea numelui ei îi dădea lacrimi, aşa că, mergând până la capăt în credința şi în dragostea față de Fecioara Maria, părintele s-a vindecat, aşa cum i se promisese, în chip minunat, doctorii văzând şi dovada concretă – o rană cicatrizată. Nu întâmplător este faptul că lui i s-a încredințat icoana făcătoare de minuni Pantanassa, icoană pe care a dus-o la Mănăstirea Vatoped.

Viața şi minunile Părintelui Iosif Vatopedinul la Mănăstirea Vatoped

Abia în anul 1988, după renovarea în întregime a aşezământului isihast de la Nea Skiti, toți părinții au părăsit locul, mergând în partea nordică a Sfântului Munte, la Mănăstirea Vatoped. Gheronda Iosif a fost starețul obştii de la Vatoped până în anul 1990, lucrând simultan la zidirea duhovnicească a obştii şi la rezidirea şi repararea zidurilor mănăstirii.

Într-un cuvânt rostit în cadrul unei sinaxe, în calitate de egumen i-a întărit pe monahi, spunând că „este cu neputință ca sufletul care îndură cu credință o luptă îndelungată fără să se întoarcă înapoi sau să devină nepăsător față de îndatoririle lui, să nu fie auzit de Dumnezeu şi să nu se pricopsească" (Arhimandritul Efrem, *Gheronda Iosif Vatopedinul – Testament duhovnicesc*).

Din îndelungata lui experiență în monahism, gheronda spunea că Dumnezeu ne-a chemat, ne-a ales şi va continua să ne dea Harul Său în ciuda neputințelor şi a păcatelor noastre, în schimbul unui singur efort – acela de a avea mereu o nouă tentativă, de a nu ceda ispitei, premisa unei reuşite sigure fiind, prin urmare, statornicia deliberată în credință. Aceste cuvinte au fost rostite de unul care Îl urmase pe Hristos Cel răstignit, care trăise greutatea acestor încercări şi care îi învăța pe oameni să nu se plângă în vreme de ispite, ci să accepte întotdeauna voia lui Dumnezeu. Convingerea părintelui era că nicio întristare, nicio ispită, niciun demon, nici moartea nu mai au un fundament dacă Hristos este în inima noastră.

Cuvântul Monahului Iosif Vatopedinul în privința sensurilor duhovniceşti a fost întotdeauna foarte concis. Acest fapt nu s-a datorat puținei educații lumeşti de care avusese parte, ci luminării atât de bogate a harului în sufletul său. Fericitul Iosif ajunsese la o înaltă măsură a dragostei pentru Dumnezeu şi pentru aproapele său. De asemenea, mulți neştiutori s-au întrebat cum a putut un om cu aşa puțină carte să scrie şaisprezece cărți duhovniceşti. A fost bineînțeles lucrarea Duhului Sfânt cea care l-a transformat, precum odinioară pe pescarii neînvățați ai lui Hristos, într-un adevărat propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu.

„Nu cred să existe în întregul spectru al pocăinței un mijloc şi o măsură atât de binefăcătoare, care să aducă un rezultat imediat, precum plânsul. Primul lucru pe care l-a întâmpinat strămoşul neamului omenesc după surghiunirea lui a fost plânsul şi lacrima. Din păcate, pe acesta îl moştenim toți cei ce-i suntem urmaşi. Acest rod al propriei noastre nefericiri l-a gustat şi Domnul nostru. Chiar dacă El n-a plâns pentru Sine Însuşi, ci pentru a noastră stricăciune şi ticăloşie." (Gheronda Iosif Vatopedinul, *Dialoguri la Athos*, p. 82)

Rugăciunile arzătoare ale părintelui erau pentru toată lumea; se ruga atât pentru cei care îi doreau binele, cât şi pentru cei ce îl bârfeau, cerându-I Domnului să îi lumineze şi să le mântuiască sufletele. Prin Duhul Sfânt, ştia şi de greutățile şi de ispitele pe care copiii lui duhovniceşti le întâmpinau. Când o astfel de simțire duhovnicească devenea tot mai puternică, se oprea din lucrul său şi începea să se roage lui Dumnezeu pentru ucenicii săi.

„Tot acest labirint dedalic al încleştării şi al luptei nevăzute împotriva iraționalului, pentru ținerea voii dumnezeieşti, a virtuții şi a dreptății, se numeşte război nevăzut" (Gheronda Iosif Vatopedinul, *Dialoguri la Athos*, p. 54).

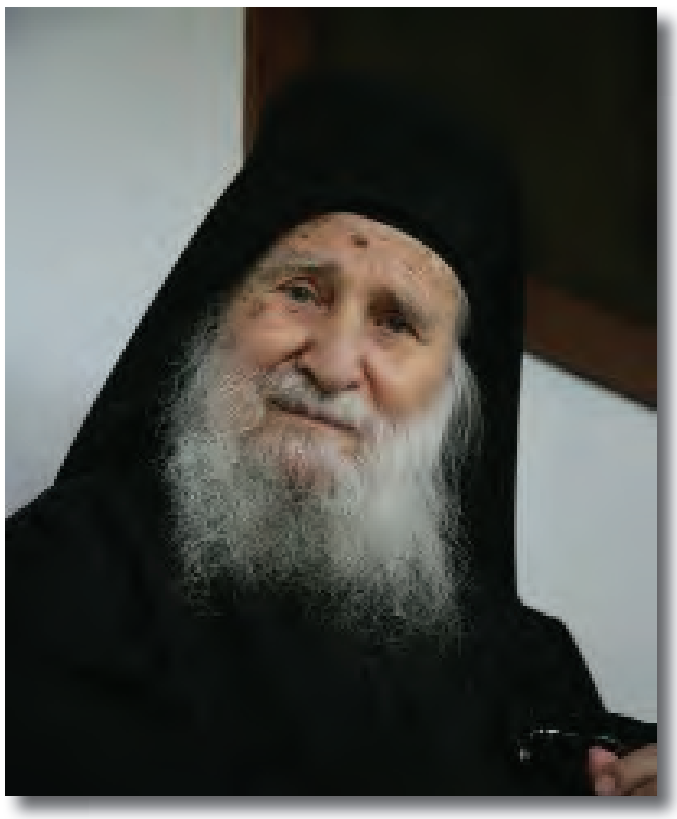

Adormirea Fericitului Iosif Vatopedinul la 1 iulie 2009, în ziua împlinirii a 88 de ani, a dovedit desăvârşirea sa în dragostea față de Dumnezeu, dar a şi pecetluit mărturia Învierii de obşte. Pentru că ce om a zâmbit după moartea lui? Harul Domnului a adeverit nemurirea părintelui, bucuria care s-a făcut în ceruri şi măsura desăvârşirii prin care, chiar şi după moarte, a fost liber să-şi stăpânească trupul adormit. În loc de tristețe, Gheronda Iosif Vatopedinul a reuşit să aducă pe fețele celor prezenți zâmbetul şi bucuria prăznuirii învierii sale. Acest ultim gest de întărire a reamintit de testamentul său veşnic: „Iubiți-vă unii pe alții. Dacă sunteți uniți întru dragoste, nimeni, niciodată nu vă va putea face rău. [...] Iubirea este o funcție, un element ontologic. Suntem datori să-i iubim pe vrăjmaşii noştri şi suntem datori să ne jertfim sufletul pentru aproapele. Ne-a arătat-o Însuşi Hristos în viața Lui pământească, în mod practic, nu ne-a dat o simplă povață" (Arhimandritul Efrem, *Gheronda Iosif Vatopedinul – Testament duhovnicesc*).

De asemenea, zâmbetul acesta de sorginte duhovnicească şi deasupra firii pământeşti a arătat puțin din marile daruri ale Duhului Sfânt cu care a fost înzestrat Gheronda Iosif, fiindcă impresionant este felul în care a ştiut să şi le ascundă şi cum a dorit întotdeauna să nu iasă în evidență.

Bibliografie:

***, *Despre Părintele Iosif Spielotul. Convorbire cu monahul Iosif Vatopedinul*, http://sfantulmunteathos.wordpress.com;

Arhimandritul Efrem, Egumenul Mănăstirii Vatoped, *Gheronda Iosif Vatopedinul – Testament duhovnicesc*, www.pemptousia.ro;

Gheronda Iosif Vatopedinul, *Dialoguri la Athos*, Editura Doxologia, Iaşi, 2012.

Nădejdea Phoenixului

Bogdan Herțeg

Pavel Rătundeanu-Ferghete este un poet de vocație. Fost tehnician veterinar, retras în satul Ciubăncuța din județul Cluj, poetul necunoscut scrie fiindcă altfel nu știe să trăiască, fiindcă altfel nu poate să trăiască. I-a luat o viață întreagă să își formeze o voce poetică, o înțelepciune care curge în versuri fără forțări nefirești. E un meșter popular în arta cuvântului ce trebuie să armonizeze nu pierduta liniște a satului, ci zgomotul acestei lumi pe care omul o face tot mai ciudată. Satul de acum e un sat cu televizor, cu adidași, un sat fără Eminescu, fără mulți dintre frați, plecați la orașe și în alte state. Acestui mediu poetul îi readuce din vitalitatea pierdută, dăruind speranță.

Citind al doilea volum din *Nădejdea Phoenixului*, poetul ni se arată ca un Toma pe buza revelației, fiind un scriitor care până trece dincolo în întâlnirea personală cu Cuvântul nu e letargic, ci urcă cuvinte și expresii românești compromise, curățindu-le pe această buză spre o mai curată spunere. E o schimbare a „lătratului și a mușcatului", un efort de a schimba dezordinea în ordinea necesară omului ca să trăiască rânduit. E un fapt minunat că mai sunt români care, neștiuți, nerecunoscuți, nerăsplătiți, vindecă rostiri pe care noi tot le îmbolnăvim. E un meșteșug vechi la care am renunțat pentru un pumn de tipare poetice occidentale, e un rost al poeziei pe care critica literară nici nu-l mai bănuiește. Când toți își cântă boala, când poeții stau la poalele dealului tot uitându-se cu ochii larg deschiși la fiecare mică zgârietură, nemaivăzând dealul, îmbătrâniți în văi și-n văitare, poetul cu suflet de copil urcă zglobiu pe zăpada albă, trăgând cu bucurie sania cu înțelegeri acolo unde „albul omătului încă nici de Sfinte Paşti nu se topeşte, nu ne părăseşte / Şi ne face de minune, de poveste în culorile de nelinişte, / În culorile de lumânare cu flacără" (*Pentru ce știm*).

Nu ar fi mai sănătos pentru copiii noștri să învețe la școală astfel de poeți, nu stihurile sterpe ale postmodernismului? Paradoxal, fără să își dorească, Pavel Rătundeanu folosește tipare postmoderne în care actualizează nu actuala criză a spiritului, ci valori perene, dragi sufletului sănătos. Căci din iubire pentru om, sacrul vindecător își picură leacul în paharele de antipoezie. Câți nu se străduiesc să scrie în forme postmoderne, împingând poezia înspre o criză a ei? Și iată că, prin poeți ca Pavel Rătundeanu, Adevărul își găsește cale de a înnobila omul, necăutând la formă, ci la conținut. Se naște o poezie turnată în antipoezie, numai să bea omul de acum în nădejdea că se va întrema.

Vedeți, există o altă ierarhie, una neștiută, una înspre Adevăr. Așa că la ce bun să te zbați să te miști în cercuri aparent potrivite, din care nu mai poți ieși? Nu e mai bine să înveți să înțelegi, decât să te dai bine pe lângă unii sau alții? Nu e de mirare că m-am întâlnit cu Pavel Rătundeanu întâmplător pe stradă? Și asta o scriu ca o mărturie. Avea grijă de soția lui care până la urmă a adormit, dar au rămas versuri de iubire tare iubitoare, precum cele din poezia *Sfințire de a candida la fericire*:

„O mai văd pe Vica în casă, prin casă,
Că viața cu Hristos ne fu cum nu fu alta mai frumoasă,
Mai ca la noi, mai luminoasă, mai mănoasă,
Prin munca cu sapa la sapă în hotar talanți înmulțindu-ni-i cu har,
La părăul Mărului, pe valea Osoiului, pe Dos la nadă,
Și pe Subdumbravă scriind a muncii și păcii baladă,
Cu laudă, mulțumire pentru toate și întru slavă."

De altfel, întotdeauna e de apreciat un poetic univers în care măcar uneori *Un* ni-i vers – Dumnezeu ni se face vers.

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureşan, Oana Laura Dâgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR: Biserica din Haşdeu 45 Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA: Piața Avram Iancu, nr. 18, Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com